

ek

ROMÁNIA
LEUOSKA
 No. 224713.
 10. Telefon: 8-61.
 Havonta 110, négy
 évre 600, egészévre
 fűldre: Havonta 2,
 félévre 12, egészévre
 detések díjazás
 "KULLET" az erdélyi és bánági zsidóság egyetlen politikai napilapja.
 Cikkeink utányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Dr. Ramasetter Róbert

Disztér 2. I. e.

BUDAPEST

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Ara 5 lej
 Bőrmunkások leveleit nem fogadjuk el.
 — Kéziratok megőrzését és visszakiadását nem vállaljuk. Főszerkesztő: dr. Marton Ernő. Felelős szerkesztő: Jánosh Ferenc. Bucuresti szerkesztő: Hászegi Ernő, Strada Cobalcescu 52.
 Szombat, 1936. szeptember 26.
 5696. EV. TISRI 10. XIX. EVF. 224. SZAM

VILAG TÜKRÉ

A hívős Anglia és az égő Spanyolország

A vérben uszó Spanyolországból egyre borzalmasabb hírek áradnak Angliába. Az angol közvélemény mélyes aggodalommal érzi, hogy minél jobban elvadul a spanyol testvérharc, annál nagyobb az Európát fenyegető veszély. Ezekben a történelmi órákban a világ megint Anglia felé tekint. Angliától várja a vezetést és talán még többet — a menekvést.

Bármennyire is a zavartalan nyugalom képét mutatja az angol nép mindennapi élete, kétségtelen, hogy a brit szigetek egész lakossága a spanyol események hatása alatt áll. A diplomáciai akciókról és jegyzékváltásokról beszámoló szűkszavú jelentések nem tükröztetik vissza kellőképpen az Angliában uralkodó hangulatot, a spanyol polgárháború angliai visszahatásait. De különben is oly sok tényezőtől tevődik össze a spanyol szörnyűségekre reagáló angol közszellem, hogy kifelé a lényeg könnyen elhomályosul. Annyi bizonyos, hogy az alkotmányos öntudattal át- és átítatott, zavartalan benső békehez szokott angol nép teljesen egységes a megdöbbentésben, sőt irtózatban és mindenekelőtt a mélyes sajnálkozásban. Egynéhány politikai fenyegetéstől eltekintve — és ebből a fajból szerencsére édeskevés van ezen a boldog szigeten — az angol nép nagy tömegei tartózkodnak az egyoldalú állásfoglalástól.

Az angol munkásság természetesen együttérző részvételt kéri a spanyol munkástömegek tragédiáját, de a demokráciának nevelkedett, az államhatalom alkotmányos építők munkájába maradtalanul bevont baloldali irtózatot rad vissza a szervezetlen, elvadult tömegek anarchikus uralmának megnyilvánulásaitól és még inkább távolabbi lehetőségeitől. Másrészt az angol polgárság nagyobbrészt konzervatív rétegei sem érznek rokonszenvet az ellenforradalmár tábornokok iránt. Franco, Mola és társaik hadviselése úgy a nagytöke, mint az arisztokrácia köreiben a leghevesebb visszautasításra talál. Ez mindennél jobban megmutatkozik a kizárólag az úgynevezett „society” számára készülő hetilapok, mint például a híres „Byatander” élehangú kommentárjaiban, de a konzervatív lapokhoz érkező felháborodott levelekben is. Itt a békés és nyugodt politikai küzdelem hazájában nem értik meg a fékevesztett szenvedélyek brutális kitörését és még kevésbé azt, hogy magukat nemzetieknek nevező tábornokok és politikusok a rosszhírű idegenlégio kétes elemeit és arab hordákat vezetnek konfitársaik ellen. Lord Beaverbrook imperialista lapjának, az Evening Standard-nak nagy-nagy rajzolója erre vonatkozó maró erejű karikatúráival kétségtelenül az angol közhangulatot fejezi ki. A nemzeti érzelmű angol — és valójában a szó legmagasabb értelmében minden angol az — nem ismeri el a nacionalistáknak azokat az embereket, akik Európára rázabadtított bennszülöttekkel és külföldi kalandorokkal akarják megalapozni hatalmukat. A „common sencer” és a „fair play” alkotott angol alapfogalmaknak a spanyol események olyannyira ellentmondanak, hogy a politikai nézeteltéréseken az angol nép etikai egysége győzedelmeskedik.

Már csak ezért is érthető, hogy Anglia minden törekvése a spanyol tüzvész lokalizálására irányul. Az angolok most csak Spanyolország izolálásával vélik Európát megmenthetőnek. A menthetetlen Spanyolországot át kell engedni sorsának, bármilyen keserves legyen is az. El lehetne gondolkodni azon, hogy ez az álláspont megfelel-e az emberiség legmagasabb követelményeinek? Szabad-e utat engedni egy

Meghíusultak a megegyezési kísérletek a japán és a nankingi kínai kormányok között

Japán felszólítja a nankingi kormányt, hogy ismerje el Észak-Kína autonómiáját. Flottakonzentráció Sanghaj körül

Tokió, szeptember 25. A külügyminisztérium egyik felhatalmazott képviselője közölte a sajtóval, hogy Japán meg akarja szakitani folyamatban lévő tárgyalásait Kinával, amelyek a függő kérdések megoldására hivatottak. A nankingi japán nagykövetség minapi tárgyalásai a kínai külügyminiszterrel nem vezettek semmilyen eredményre a kínai kormány ösztönseghánya miatt. Ez arra készíti Japánt, hogy poziti-

tív egyoldalú biztonsági intézkedésekre gondoljon Kinával szemben. Egyes körök azt hiszik, hogy Japán ezt az ürügyet arra fogja használni, hogy felemelje a kínai vezérekre küldött hajóinak számát és felszólítja a nankingi kormányt ismerje el Észak-Kína autonómiáját. Mindenesetre, jelenti a Stefani, megállapítható, hogy az egész ázsiai és Egyesült Államokbeli flotta jelenleg Sanghaj körül koncentrálódik.

A genfi események ellenére is Mussolini tartózkodni fog minden végleges lépéstől

Locarno értekezlet helyett római értekezletet szeretne összehívni a Duce. Olaszország nem fogja tovább fejleszteni Németországgal való viszonyát? Ma beszélnek Leon Blum és Eden. A franciák össze akarják hívni a leszerelési bizottságot

Genf, szeptember 25. A népszövetségi közgyűlés érdembeni munkálatai csak a mai napon veszik kezdetüket. Az abesszin delegáció elismerésének izgalmai után, melyek kétségkívül kihatással lesznek az európai helyzet további alakulására, a népszövetségi közgyűlés figyelme a nemzetközi politikai vitákra összpontosul, melyeknek legfőbb szónokai: Eden, Blum, Delbos lesznek.

dékában áll kéri a leszerelési konferencia vezetőségének összehívását. A francia delegáció nyilván azért szorgalmazza a leszerelési konferencia vezetőségének összehívását, mert utolsó kísérletet akar tenni azért, hogy a európai fegyverkezési verseny és ezen keresztül a nemzetközi feszültség enyhítésére. Ha sikerülne összehívni a konferenciát, úgy azon Németország képviselői is kénytelenek lennének megjelenni a főleg kényszerítve volna a szint vallani háborús szándékaikat illetőleg. Valószínű, hogy a franciák főleg ezért szorgalmazták a leszerelési konferencia összehívását.

A Duce „megvetéssel” fogja kezelni Genfét

A Havas párizsi jelentése szerint a reggeli sajtóban az az általános benyomás észlelhető, hogy Mussolini tartózkodni fog minden végleges lépéstől. Az Echo de Paris írja, hogy a Duce megvetéssel fogja kezelni Genfét és valószínű, hogy az olasz reakció a földközítengeri problémákkal kapcsolatban fog megnyilvánulni és az olasz lapok fokozni fogják a kampányt a brit tengeri hegemonia ellen. A l'Oeuvre azt hiszi, hogy Olaszország nem fogja továbbfejleszteni Németországgal való belső viszonyát és a Duce még várni fog bizonyos ideig a Londonnal és Párizssal való tárgyalások megkezdésére. Azt hiszi, hogy ami Genfben történt Anglia mesterkedése, mivel Olaszország határozottan tudatta a Foreign Office-al, hogy kategorikusan felveti a földközítengeri egyeduralom problémáját. A négy számára — folytatja a lap — a probléma másképp mutatkozik. Lehet, hogy az abesszinnek számára a jövő nem egészen kilátástalan.

A Figaro londoni értesülései szerint Mussolini azt szeretné, ha a locarnói hatalmak londoni ötös értekezlete helyett Rómában tartanának megbeszélést az összes nagyhatalmak, beleértve a szovjetuniót is. Ezáltal elvonnák Genftől az európai ügyek vezetését.

Olaszország nem mond le népszövetségi tagságáról

Tegnap egyébként megválasztották a közgyűlés hat alelnökét. Köztük angol kezdeményezésre helyet kapott az olasz főmegbízott is, dacára annak, hogy nem jelent meg. A választás által igyekeznek enyhíteni a tegnapi jogi jellegű szavazás politikai jelentőségén és igyekeznek simávvá tenni az utat, amelyen az olasz kormány visszatérhet Genfbe.

Valószínűnek tartják egyébként, hogy Olaszország nem fog lemondani népszövetségi tagságáról, hanem tartózkodó álláspontot helyezkedik.

A francia delegáció a leszerelési konferencia összehívását szorgalmazza

Rendkívüli jelentőséget tulajdonítanak Genfben a francia delegáció magatartásának a leszerelési konferencia összehívásának szorgalmazásával kapcsolatban. A francia delegáció tegnap tudatta a népszövetségi közgyűlés tisztikrával, hogy szán-

Jon Kippur

Bizonyára nem a véletlen műve, hogy ilyenkor, az őszi elmulás melankóliájában köszönt ránk a zsidó naptár üzentendeje s vele együtt a jamin noraim, a számadás, a vezeklés, a megtérés és kiengesztelődés megrázó, szívbemarkoló, de egyben erőteljes napja.

A jomkippur etikai értelme és jelentősége nemcsak mélyesen zsidó, de megdöbbentően emberi is.

A hervadás, a rövidülő napok rezignált fordulóján megállítják a zsidó lelket, a zsidó lelkiismeretet a rettenetes napok és számadásra szólítják fel. A nagy rovacsolás kiterjed az egyén minden megnyilatkozására. Kikutatja, hogy a jó és rossz, nemés és gonosz, szép és torz egymással való örökbirkózásában ki állott ellen a kísértésnek, ki maradt hű az egyéni élet zsidó és emberi törvényeihez és ki teljesítette kötelességét a zsidó kollektivummal szemben.

Elkerülhetetlen és feltartóztatlan ez a lejárati és megdönthetetlen az ítélet, akárcsak a népek és emberek együttélésének örök törvényei.

A világon mindenütt, ahová csak a szétszórtatás 19 évszázada elsodorta a zsidó népet, ma remegő áhitattal, befelé néző elmerüléssel és a jobb holnapért részkető lélekkel sorakoznak fel a zsidók a legmagasabb ítélőszék trónusa előtt.

Villanylámpák és gyertyák sápadt fényében, fehér imaköpenybe burkolva szoronganak a hívők a templomokban és végtelen zsolnárok szövégén és melódiaín keresztül oldódnak fel a magabaszállás fojtogató atmoszférájában az egyéni bűnök és fájdalmak, vétek és vezeklések és fonódnak egybe egyetlen riadt és kétségbeesett segítségkiáltással, amely talán soha ilyen eleméntáris erővel nem ostromolta az egrek kapuját, mint ezen a jomkippuron.

Mert ma már nincs a világnak olyan zuga, ahová el nem jutottak volna a zsidóellenes gyűlölet minden magával söprő hullámai. Nincs egy talpalatnyi hely ezen a földön, ahol csak önmaga gyarlóságával és esztiségével vívódna a bünbocsánattért eszedő zsidók fohása.

A rettenetes idők visszaadták a jomkippurnak azt a valóságos nemzeti értelmét, amelynek jellege, igazi profillja elmosódott a szétszórtatás évszázadai folyamán.

Kétezer esztendővel ezelőtt egy nép és az egész nép nevében, egy egész nép jobb jövőjéért fohászott a főpap és egy egész nép vétkéért hoztak egyetlen, kollektív engesztelőáldozatot, az egész nép kollektív boldogulását keresték.

A diaszpóra kisebb töredékeire és egyedéire bontotta ezt az egységet: csak a zsolnárok értelmétlenül vált frázisaiban és csak szimbólikusan élt tovább a hagyománya, a szentély formájában és tartalmában megdöbbentően emberi és mélyesen zsidó jomkippuri istentiszteletének. A maga egyéni bajait panaszolta el, egyéni hívságaiért vezekelt a egyéni bűneiért kért bocsánatot a hívő.

A jó és rossz, a nemés és gonosz egymással való örök birkózásában az utóbbi látszik felülkerekedni a világon és a messiás távolból sem hallzik még a hang, amely megrázná a lelkiismereteket, amely harsónáson figyelmeztetné az emberiséget a pusztulás veszedelmére, amely nemcsak egy népet, hanem egy évszázad emberit fejlődés összes nyomait és kincseit fenyegeti.

A zsidó nép a történelmi fejlődés e vészes áradatában konok következetességgel tart ki az örök emberi ideálok mellett, amelyeknek szépséges megnyilatkozása az önsanyargató jomkippuri megtérés.

De az engesztelő fohász ma már nemcsak az egyéni sors engedékenyebb megpecsételését kéri, hanem egy egész nép békéjéért és nyugalmáért is esedezik.

Mindenütt a világon dermedt csendben és részkető aggodással mered ezen a jomkippuron a hívők fehér imaköpenyes gyülekezete az ítélőszék felé, ahol emberek és népek sorsáról határoznak.

Kétezer esztendő szakadatlan szenvedése után a legnagyobb megpróbáltatások s a legszörnyűbb veszedelmek közepette is hinni és remélni akar a zsidó közösség. Amikor talán a legtöbb oka volna a csüggedésre és reményvesztésre, akkor harsan fel a bizakodás egy jobb esztendő és egy nyugodalmasabb jövő hitének sófárja, amely Jeruzsálemre emlékeztet, Ercc Jiszraél hirdeti és mélyesen hisz a jó és nemés felülkerekedésében.

pszövetséggel szemben, áttatott Abessziniának. enntartással élt Politisz zével szemben, amely ma függetlenségének el. (Rador). A Népszö- rendes évi politikai Delbos francia külügy- diplomáciai tárgyalásai gnap folytatta diplomá- után Motta svájci szö- Eadist francia ke- tárgyalat. Megállapít- a-román együttműkö- mulásban, úgy a jövőben és szívélyesség fogja ber 24. (Rador). Von en elutazott. 24. (Rador). A Havas ág még nem döntött a beni magatartása ügyé- amán Mussolini Hans t fogadta, majd Okura követ volt nála kihail-

zsizdózásban

biuba utazik a cuzisták ongresszusára és onnan yei Rasinarira folytatja en Goga halálának első ol gyászistentiszteletet istentiszteletet harminc eken reggel Clujra vár- szpartói körök értesít- ztvesz a párt végrehajtó e nem vesz részt a negbeszélésein.

ották toledo

uesca körzetében nycsapatok

ányhájón véres lázadás ok folytatja előnyomulá- encia városát ostromolja, van. elentése szerint Terrijos után a zendülő 21 kilo- toledóhoz. Madridot most ák. A kormánycsapatok zozatos vereségeinek hatá- mére. ol polgárháború ügye a ternacionálé előtt szerint az angol trade- spárt egy delegációja in- ahol tárgyalásokat fog- talista munkásinternacio- rvezetek nemzetközi fő- sók tárgyat a spanyol sorsorban képezni.

radalmi zavarokat jelen- rtugállából ycafolatokkal szemben, alomhadjártnak minősít- an kitört forradalmi meg- et híreket, párizsi és lon- ételten azt állítják, hogy forradalmi mozgalmak a hírforrások szerint az egyszerre tört ki a for- s, illetőleg felkelés. Áll- lőszergyárt felrobban-

gyv- és Lapszám 8. 12. wenda Barón L. Pop 12. szám: 8-61.

NZURAT

európai nemzet szörnyű végzetének, amikor legalább is elvileg fennállna a lehetőség, hogy a külföld hatalmi szava (esetleg, ha kell, erőszakkal) véget vehetne az önmarcangoló vérengzésnek? Anglia azonban az utolsó időkben rengeteget tanult. Felismerte, hogy Európa még korántsem elég érett egy egységes akaratból eredő akció végrehajtására. A beavatkozás minden formája épp az ellenkező célt érné el. Már az abessziniai példa megmutatta, hogy a háború megakadályozását szolgáló kísérlet milyen könnyen a — világháború veszedelmét idézi elő. Egy kitűnő baloldali angol publicista, A. H. Gardiner, a „John Bull” vezércikkírója, ezt épp a napokban így fejezte ki: „Ha Európa békés és boldog család volna, mint ahogy reméltük, hogy ez lesz a Népszövetség révén, valóban könnyűszerrel megmenthetné Spanyolországot. De Európa minden más, csak nem békés és boldog család. Két táborra szakadt, állig felfegyverkezett familia a mi Európánk, melyet színültig betölt a háborútól való rettegés, miközben lázasán készül arra, amitől — retteg...” Gardiner is arra a következtetésre jut, hogy Angliának csak egy kötelessége lehet ma: távol tartani magát a spanyol vérfürdőtől és befolyásával a többi európai nemzeteket is hasonló tartózkodásra kényszeríteni.

Pedig ez a tartózkodó magatartás nem könnyű Anglia számára. A spanyol tragédia épp úgy érinti Nagy-Britannia külpolitikai érdekeit, mint az angol nép politikai ideáljait. Egy új fasiszta uralom a Földközi tengeren minden biznnyal kihatna Anglia világhatalmi helyzetére. Az egyre gyakrabban emlegetett megállapodások a felkelő tábornokok és rokonérzelmű országok között nagy veszedelmeket rejtenek magukban az angol gyarmatbirodalom számára. De nemcsak ez. Az izzig-vérig demokrata angol nép — és a demokráciához való ragaszkodásban nincs itt különbség a jobb- és baloldal között — nem nézheti közönnnyel az európai demokráciák összeomlását. „Mi irtóznak minden zsarnokságtól, mert hiszünk a szabadságban és az alkotmányos kormányzatban. De ha más országok alávetik magukat a tiránizmusnak, mi csak sajnálhatjuk őket, de nem segíthetünk rajtuk” — e vezércikk-ből idézett mondatban tökéletesen kifejeződik az angol felfogás. Hiszen Baldwin maga megmondta egyszer, hogy Angliának magasra kell tartania a demokrácia és szabadság fátylóját és türellemmel várni, míg a többi országok kijózanodnak a diktatúrák lázálmából. Anglia valóban nem közönyös a demokráciák pusztulásával szemben, de annyira bizik a demokrácia erejében, hogy minden diktatúrát átmeneti jelenségnek tart. „A diktátorok azt tehetik amit akarnak, de a történelem nem igazolja őket” — írta az Evening Standard. A demokrácia az államélet legtekélyesebb, legkifejezettebb formája és ha más államok eltávolodnak tőle, ez nem annyit jelent, hogy tülhaladtak rajta, hanem csak annyit, hogy még nem érték meg számára. És ha ez az érési folyamat időleges diktatúrának vezet át, Angliának nem lehet hivatala, hogy erőszakkal elébe vágjon a történelemnek.

Igy most Londonban minden más érzés és megoldás háttérbe szorult a ma követelménye előtt: Európa békéjét megmenteni. Amikor az abessziniai bonyodalmak következtében az a veszély fenyegetett, hogy a háború Afrikából átkerül Európára, Anglia igen nagy erkölcsi és tárgyi áldozatok árán elhatározta magát a visszavonulásra. Most angol megítélés szerint az euró-

Megérkeztek

a világhírű

August Förster gyár legmodernebb

piánino modelljei

Vételkényszer nélkül megtekinthetők:

TRISKA cégnél

Cluj, Str. Saguna 14. Telefon 419.

Kisterjedelm,
hangerő,
előnyös ár!

ASSZONYOM,

az ideit félre

GALLIA-nál

vegyen

GYAPJU-SZÖVETET

Mert:

A Gallia-szövetek

tökéletesen az 1936—1937. évi francia divatot képviselik — házunk szoros összeköttetésben lévén a párizsi divat kreatoraival.

A Gallia-szövetek

a legfinomabb gyapjuból készültek — tehát a viselésben nagyon melegnek és kintünök.

A Gallia-szövetek

finomabbak, de sokkal olcsóbbak is, mint a többi üzletekben vásároltak.

CLUJ,

BRASOV,

SIBIU,

Str. Gen. Neculcea 2.

Piața Libertății 3.

Str. Regina Maria 7.

pai háború veszélye talán még nagyobb, mivel a spanyol események még élesebben szembehelyezték egymással az európai hatalmakat. Már egy jelentéktelen epizód is beláthatatlan következményeket érlelhetne meg. Most tehát nagyobb szükség van, mint valaha, Anglia hidegvérére — még akkor is, ha ez a gyengeségnek tűnik fel. Nos, Anglia ezt a vádat eljűri, mint annyi más a világtörténelem során. Higgyék bölcs mérsékletét gyengeségnek, a fő

az, ha a mérséklet szuggesztíója az erejükkel hivatkozónál is érvényesül. Ha ez a „spanyol veszedelm” is elvonul Európa fölött, anélkül, hogy lángjaiban Európa felperzselődné, a történelem tudni fogja, hogy ez mindenképp sokat bíralt, hüvösen jőzön angol államférfiak érdeme volt. Az angolok Európa tüzoltóiként veszni hagyják Spanyolországot, de lokalizálva a tüzvész — megmentik Európát.

(R. L.)

Vállalni...

(Regényrészlet)

Irta: Barzilay, István

Különösnek találta, hogy éppen ezzel az emberrel került itt össze, akit csak felületesen ismert. Tudta, hogy remekül biliárdozik és hogy egyike a legjobb alsósjátékosoknak. Nyilván ezek a kiváló tulajdonságok nyerték meg számára a dzsentri társadalom rokonszenvét. Együtt mulatott velük, együtt jártak teniszezni és elszegényedett dzsentri lányok voltak a szerelmei. Olykor gróffokkal is mulatott és teli kézzel szórta a pénzt. Hangosan dárídózó, mellétverő és dugszagú magyar zsidó volt ez a félbemarád orvos, aki doktorátusa óta is éppúgy apja szeszgyárából élt, mint diákkorában.

Brody eltakarította az asztalról jegyzetait helyet mutatott Feldmann doktornak.

— Véletlenül erre jártam — mondta kényseredett mosollyal — egyébként nem szoktam ilyen helyekre jönni. Magát is mindig másutt látom, hogy került ide?

Brody kedvét lelte benne, hogy zsidókról beszéljen ezzel a maga elől menekülő zsidóval.

— Néhány jegyzetet készítettem magamnak ebben a városrészben a zsidó életéről. A templomrombolások óta érdekel az a probléma.

Feldmann őszinte csodálkozással nézett rá.

— Jegyzeteket a zsidókról? Mi van a zsidókról feljegyezni való? És éppen maga? Brodynak észbe jött, hogy egyszer családi vonatkozásokról beszélt Feldmann társaságában. (A, hát ezért köszönök neked mindig olyan udvariasan...) Feldmann apja és Brody egyik nagybácsija együtt börtöntek valahol dióval... Azóta Feldmann úgy tekintett Brodyra, mint egy jó családból való uriflura...

Mosolyogva szólalt meg:

— Miért? Engem mindig érdekelték társadalmi problémák. Tanulmányaim során is felhasználhatom őket. És a zsidók élete nem érdektelen...

Közben arra az éjszakára gondolt, amit hetekkel ezelőtt töltött a Royal kávéházban. Feldmann mágusokkal mulatott. Pezsgővel és cigánnyal, vörös arccal és kielégületlenül. Legalább is Brody úgy érezte, hogy ez a mulatós jókedv nem őszinte. Mikor egy poharat összetört, Brody hátamögött egy römiző rámondta: mázl tov. Brody akkor olyan groteszknak vélte az egész jelenetet, hogy hangosan elnevette magát. Most arra gondolt, hogy mulatótársai éppen úgy zsidónak lájták ezt a mulatós pájtást, mint ahogyan annak látta a kávéházi römiző.

Feldmann csodálkozása nem hagyott alább.

— És magát valóban komolyan érdeklik ezek a dolgok? Milyen zsidók? Azok, akik itt laknak, ebben a fertályban?

— Engem a zsidók érdekelnek — bölintott Brody — és akkor elsősorban ezek, akik itt laknak. A mi apánk is ilyen zsidók voltak. Lényegében ez itt a zsidó nép. Mi valahol a nép periferiáin élünk. Nem árt olykor beljebb hatolni egy kicsit.

— A zsidóság nem nép. Legfeljebb felekezet. — döntött Feldmann. De csak annak felekezet, akik tartják is a vallást. Ugy gondolom, hogy ez nem is kérdés. Ezt mindenki másképpen fogja fel.

Brody nem felelt erre a megjegyzésre. Egyáltalában nem akart vitát kezdeni, hiszen ismerte jól ezeket az érveket és nem gondolt rá, hogy Feldmann bármiről is meggyőző. Arra azonban nem volt elkészülve, hogy Feldmann megnyilatkozzék előtte.

— Most divatot csinálnak a zsidók tanulmányozásából — tört ki végül belőle — ahe-lyett, hogy ezt az egész dolgot megszüntet-
nék. Ezt az egész kényelmetlenséget és oszto-
baságot, hogy zsidókérdés egyáltalában lé-
tezik. Marhaság. Az ember azon kintőlódik,
hogyan bujjék ki belőle és akkor jön egy
ilyen ember, mint maga, aki civilizáltnak lát-
szik, hogy jegyzeteket készítson a zsidókról.
Nem elég az, hogy az ember zsidó? Még jegyzeteket is készíteni...

Feldmann elhallgatott és választ várt. De Brody hallgatott. Érezte, hogy itt most egy lélek vallomása következne.

— Akárhová megyek, akárhogy vagyok, ott dolgozik bennem az a tudat, hogy zsidó vagyok és másképpen kell cselekednem, mint a többieknek. Miért? Ha keresztény barátaimmal vagyok, akik engem őszintén szeretnek, ott látom magam előtt a zsidókat és eszembe juttatják, hogy hohó, vigyázz, mert te is zsidó vagy. Mi közöm nekem hozzájuk? Ha zsidókkal vagyok, akkor ezek bizalmaskodnak velem és megkérdézik, hogy hol imádkozom. Mi közük hozzá? Ha valahol sikkaszt három ember és az egyik közülük zsidó, már kész az emberek ítéléte, hogy na, a zsidók lopnak. Miért én... Miért vagyok én ezért felelős?... Összerombolták a zsidó templomokat... Megyek az uccán és nézmem kell jobbra és balra, nem jönnek-e az antiszemita-k. Hivatásban vagyok, megkérdik, mi a nemzetiségem: nincs rá mit válaszolnom...

Brody érdeklődéssel hallgatta ezt az embert, akit eddig lenézett, lehetetlen életmódja miatt. Most sajnálni kezdte. Arca egészen szenvedő kifejezést vett fel. Furcsán, vadul háborog benne ez az egész zsidókomplexum. Kintőlódik, mert szeretne megszabadulni a zsidóságtól.

— Naponta ötven megalázás... Miért tűrjem én ezt...
Feldmann már nehezen lélegzett. Minden

szó egy-egy súlyos kő, mely ránehezedett a mellére. Szinte látszik, hogy Feldmann még talán soha nem beszélt ennyit a zsidó mi-
voltáról.

— Térjek ki? Minek, hiszen nem járok templomba. Romániában élünk, tehát nem változtathatom a nevem magyarra. Mondjam azt, hogy magyar vagyok? Hát mondom, persze, hogy mondom és a magyarok jöndulatu mosollyal hozzájárulnak ehhez. Kegyesek. En magyar vagyok — döngetem a mellemet. De miért nem kell nekik is döngetni a mellüket? Miért természetes az, hogy gróf Kunfy magyar és miért vitás, hogy én Feldmann, szintén magyar vagyok? Román legyek? Nem tudok egy szót se románul. Zsidó vagyok, de miért vagyok én zsidó? Mi közöm nekem az egészhez?.. Maga talán úgy érzi, hogy van valami köze ezekhez a piszkos emberekhez, ezekhez a pájeszekhez? Mondja! Érti? Hát maga mi-féle?!

Brody szánakozva nézte a vergődő embert. Vörösbe játszó szőke haja alól csurgott az izzadság. Zöld szemé volt, ami most egészen összehúzódott, mint amikor erős fénybe nézünk. Az arca vörös volt az izgalomtól. — pontosan olyan volt, mint ivás közben.

— Az ember nem tudja, hogyan bujjon ki belőle... Itt van az a párvenű népség a kávéházakban... hangosak és szemtelenek... és mindenütt ott vannak... a kommunisták között, a magyarok, a románok között... Mindent... Hogy Einstein is?.. Miért hecsegjek én Einsteinnal... Semmi közöm hozzá...

Brody tévoya mosollyal hallgatta. Megpillantotta a pikkolót, csunya, keves zsidó arcával. Az apja valahol őszirrel kereskedhetik. Ott, ahol most járt, a gettó uccában, tízen ketted magával lakik egy szobában. Minden négy emberre jut egy ágy. Az öreg zsidóra gondolt, akit megtépzott szakállal és pájesszel hagyta ott a templomudvaron.

— Vállalni — hangzott fel benne a válasz Feldmann kérdéseire. Vállalni, mert félig meztelen, toprongyos gyerekek vannak az uccákon és napközi otthonba járnak. Majdnem mindegyiknek van pájessze. Koldusok vannak. Egész vidékek zsidók. Csupa koldus.

Körülnézett a kávéházban. Zsidó úgynökök. Pénzzel, lóval, házzal telekkel, állampapirokkal. Kell, mert otthon enni akar a család. Egész nap lótas, futás a pár garasért. Ezt vállalni kell...

Feldmann megtörölte izzadt homlokát.

— Én nem gondolok rá. Érti? Én erről az egészről nem szoktam beszélni. Nem érdekel. Nem vagyok zsidó, mert nem akarok az lenni. Maga tegyen mást, ha akar. De van itt más is, amit tenni lehet?

Brody lelke nyugodt volt és csöndes.

— Vállalni kell — válaszolta tisztán.

A gyógytudományok fejlődésével minden betegség gyógyítható lesz

A világhírű bécsi iskola nagy újítója, Skoda (1805—1881) elsöpörte a gyógytudományban felburjánzott spekulatív túltengéseket és új alapokra fektette az orvostudományt. Kopogtatással és hallgatósággal a diagnosztika biztos utjait nyitotta meg. A Rokitansky által megállapított kórbonctani eljárások, valamint a beteg ágya melletti megfigyelések fel-tárták a betegségek tipikus lefolyását. A Bichheim és Schmieberg által megállapított kísérleti gyógyszerzetan biztos alapokra fektette a gyógyszerek hatástani ismereteit. Újabb időkben a kemika rohamos haladása gyógyanyagaink és szervezeteink megismerésében nagy hasznunkra van és a sejtek életének kifürkészésével sok rejtett törvényszerűséget fedezett fel előttünk.

Az itt felsorolt uttoröknék köszönhetjük az Amerikában nemrég — H. Mollis amerikai, Ivata, Sivata és Nakamura japán tudósok által felfedezett azon gyógványóvny, amelyből a világhírű „Gastro D” olyan kémiai energiával van felruházva, amely a gyógyterápiában felbecsülhetetlen értékkel bír. Érthető tehát, hogy a „Gastro D” nemcsak csillapítólag hat, hanem a legkintünőbb eredményekkel gyógyítja azokat a makacs idült (15—20 éves) gyomor-, epe-, vese- és májbajokat is, amelyeket eddig semmilyen más gyógyszerrel meggyógyítani nem tudtak, sőt az egész szervezetre olyan kedvező befolyással van, megszünteti az ideges gyomor-fájdalmakat, fejfájásokat, hányingert, szédülést. Az orvosi praxisban a Gastro D kitünő eredményeket mutat.

Dr. E. W.

**„GASTRO D”
GUMMI**

Preservatív! Egészségre érdekében ne fogadjon el „GASTRO D” helyett más övszert, mert azok értéktelen imitációk. „GASTRO D” huszonhat állam egészségét óvja.

Nyilván vize

London, szeptem-
terror-hullám az ut-
gasabbra csapott.
risták új taktikát
nyilván meg, hogy
dók, hanem arabok
zataikat. A jerussa-
zelében, ahol rend-
ségiacot rendezel-
egyet nem értő ar-
rendkívüli erejű be-
zalmas pusztítások-
mek és egy felnőt-
négy arab súlyosan
Jewish Colonisation
Haj el Behan aral-

A tetteseknek m-
menekülnök. A
többször rálítotték
1000 fát téptek ki
lem melletti Lifta
leromboltak egy la-
jeruzsálemi zsidó
támadásért. Tulk
egy a közmunkák-
tóját arab bandita-
égették.

A „Flestin” cím-
a sztrájkot szakítá-
a zsidók bojkottá-
mint a szomszédok-
5 hónapon keresztül
sikerülmi fog a bo-
szervezni, amely a
a zsidó nemzeti o-
lyozza. A sztrájk-
rancssezonon beállt
lyosan megkárosít-
ságot. Alapos mér-
a gazdasági és n-
megállapítása vég-
kel folytassa az
mát.

Jeruzsálem, sze-

Hogya Neumo

A kassai

Bécs, szeptem-
király bécsi tartó-
gint többször sze-
világhírű zsidó
Henrik professzor
mindig mosolygó
letett és tulajdon-
rik a neve, ezt a
sohasem használ-
IV. Károly királ-
ciensei közé tart-
A királyt akko-
mozták és ebből
ki Neumann taná-
Az utolsó rend-
az orvostanárt, h-
sága.

— Nincs — vá-
sal Neumann ta-
magasab kitünté-
gét újból helyre-
— Azért talán-
sága! — válasz-
Kartársai közül
mesi ragra

elen

mert a

G
sawm

Nyilvánosságra hozták a palesztinai vizsgálóbizottság feladatait

41 arabot pusztítottak el az angol repülők

London, szeptember 25. A palesztinai arab terror-hullám az utóbbi napokban ismét magasabbra csapott. Ugyátszik, hogy a terroristák új taktikát alkalmaznak, amely abban nyilvánul meg, hogy nemcsak angolok és zsidók, hanem arabok között is keresik áldozataikat. A jeruzsálemi központi börtön közelében, ahol rendőri védelem mellett zöldszáncot rendeztek be, és ahol a sztrájkossal egyet nem értő arabok árulták termékeiket, rendkívüli erejű bombát dobtak, amely borzalmas pusztításokat végzett. Két arab gyermek és egy felnőtt a helyszínen meghaltak, négy arab súlyosan megsebesült. A Palestine Jewish Colonisation Association erdejében Haj el Behan arab erőort meggyilkolták.

A tetteseknek mindkét esetben sikerült elmenekülniük. A beisani rendőrállomásra többször rálöttek ismeretlenek. Jagur mellett 1000 fát téptek ki a terroristák. A Jeruzsálem melletti Lifta arab faluban a katonák leromboltak egy lakóházat, büntetésképpen a jeruzsálemi zsidó agghemház ellen intézett támadásért. Tulkarem mellett a kormány egy a közmunkáknál foglalkoztatott teherautóját arab banditák feltartóztatták és elégették.

A „Felestin“ című arab lap követeli, hogy a sztrájkot szakítsák félbe és lassanak hozzá a zsidók bojkottálásához úgy Palesztinában, mint a szomszédos országokban. Ha sikerült 5 hónapon keresztül tartani a sztrájkot, úgy sikerülmi fog a bojkottot is megfelelően megszervezni, amely alkalmas lesz arra, hogy a zsidó nemzeti otthon építését megakadályozza. A sztrájk folytatása viszont a nancsszezon beálltára való tekintettel súlyosan megkárosítaná gazdaságilag az arabokat. Alos mérlegelés tárgyává kell tenni a gazdasági és nemzeti érdekeket, annak megállapítása végett, hogy milyen eszközökkel folytassa az arabság nemzeti mozgalmát.

Jeruzsálem, szeptember 25. Csütörtökön

délután Jenin közelében angol repülők és arab bandák között véres harc folyt. A repülők bombái 41 arabot megöltek és megsebesítettek. Három arab az egyik repülő gépfegyver tüzeiben esett el.

Jeruzsálem, szeptember 25. A Felestin jelentése szerint Dil altábornagy és vezérkara Nazarethben fogják a palesztinai angol haderők parancsnokságát felállítani. Innen kívánja irányítani Dill az arab bandák elleni katonai műveleteket.

London, szeptember 25. A gyarmatiügyi hivatal a Palesztinába kiküldött angol királyi vizsgálóbizottság következő hivatalos közleményét hozta ma nyilvánosságra:

1. Mindazon szervezetek és magánosok, amelyek a zavargások megszüntetésével azonnal Palesztinába utazó bizottság előtt tanuskodni kívánnak, foglalják röviden írásba mondani-valóikat és ezt tartásuk készletében a bizottság számára.

2. Ugyanezen szervezetek és magánosok két példányban a rendkívüli ügyek referenséhez juttassák el a nevet, foglalkozást és egyéb adataikat tartalmazó megjelölést, hogy a bizottság előzetesen kidolgozhassa munkaprogramját.

3. Előrebocsátani kívánjuk, hogy a bizottság munkája és hatásköre a következő pontokra terjed ki:

a) A zavargások mélyebb okai.
b) Hogyan hajtják végre a mandátumot a mandatárius hatalomnak az arabokkal és zsidókkal szembeni kötelezettségeivel kapcsolatban.

c) A mandátum rendelkezéseinek igazságos értelmezése alapján arabok vagy zsidók emelhetnek-e panaszokat a mód ellen, ahogyan a mandátumot végrehajtják.

4. A bizottság munkája során nem kíván ügyvédet sem egyik, sem másik részről meghallgatni és Palesztinába érkezése előtt semmilyen tanuallomást nem hajlandó figyelembe venni.

Hogyan alapította meg hírnevét Neumann professzor, a királyok orvosa

A kassai zsidó hitközség kulturánácsosa fiának karrierje

Bécs, szeptember 25. VIII. Edward angol király bécsi tartózkodásával kapcsolatban megingt többször szerepelt a nyilvánosság előtt a világhírű zsidó főorvos, héthársi Neumann Henrik professzor neve. Az alacsony, vidám, mindig mosolygó orvosprofesszor Kassán született és tulajdonképpen lovag Neumann Henrik a neve, ezt a rangját és címét azonban sohasem használja. A lovagi rangot 1917-ben IV. Károly királytól kapta, aki szintén páciensei közé tartozott.

A királyt akkor makacs gégefájalmak kínozták és ebből a betegségéből gyógyította ki Neumann tanár.

Az utolsó rendelésén a király megkérdezte az orvostanárt, hogy van-e valamilyen kívánsága.

— Nincs — válaszolta udvarias megfajlásal Neumann tanár — számomra az a legmagasabb kitüntetés, hogy felséged egészségét újból helyreállítani segíthettem.

— Azért talán mégis csak lesz egy kívánsága! — válaszolta mosolyogva a király. — Kartársai közül néhány várhatja joggal nemesei ragra emelését és ha ön is úgy

ohajtja...

— Alázatosan köszönöm, felséges uram. En a magam részéről nem kívánom. De ha felséged egy derék öregembernek örömet akar szerezni, apámnak ugyanis, aki a zsidó hitközség kulturánácsosa Kassán, ó nagyon boldog lenne, ha a nemességet megkapná.

Igy történt, hogy a már előbb is nemesi rangra emelt bécsi egyetemi tanárok közül Neumann lett az egyetlen, aki a nemességet már — az apjától örökölte.

Egy másik érdekes esetet is feljegyeztek róla. Néhány évvel ezelőtt történt, hogy rendelés közben egy madridi táviratot kézbesítettek ki számára, amelyben felkérték, hogy azonnal siessen XIII. Alfonz betegágyához. Neumann éppen egy paciensejének torokát vizsgálta, homlokán a gégeorvosi tükrével és miközben a fájdalmak megszüntetésén fáradozott, hirtelen felkapta a fejét s kikiáltott asszisztensének a szomszéd szobába:

— Buchband dr, nézze csak meg gyorsan, hogy áll a pezeta?

Tudományos hírnevét egy addig ismeretlen technikájú operáció alapozta meg, az úgynevezett „második középfül-műtét“, amelyet Neumann fellépéséig nem végeztek az orvosok. Ez a beavatkozás, amely az agy közvetlen közelében történik, nagy százalékban visszaadja olyan emberek életét, akikről addig minden esetben lemondtak az orvosok. Neumann igen sok embernek adta vissza ezzel a műtéttel egészségét, többek között Hartmann, a híres német színész is feltétlen a kór áldozata lesz, ha a betegágyához nem hívják hirtelen Neumann professzort.

Még egy különös esete volt, amely akkor a hír szárnyaira vette a nevét. Neumann abban az időben, még mint egészen fiatal orvos, Politzer tanárnak, a bécsi fülkliniká felejtethetetlen alapítójának asszisztensként működött. Akkor történt, hogy egy osztrák miniszter tizenkétéves leánykájára karácsony estét követő reggelen hirtelen megsiketült. Előző este még szüleinek és a karácsonyfa körül összegyűlt rokonoknak nagy örömeire saját maga költötte verset adott elő és reggel, mikor felébredt — nem hallott többé semmit. A kétségbeesett szülők egyik orvosától a másikkhoz vitték a kisleányt, minden eredmény nélkül. A legkiválóbb professzorok vizsgál-

DARLING
AZ ÉTÖKELŐ HÖLGY HARISZNYÁJA

DARLING 60 strappára
DARLING CHIC elegáns
DARLING BLEU legfinomabb

A FINOM FEHÉRNEMŰ DARLING

gatták a gyermeket, de nem tudtak bajára orvosságot találni. Így kerültek Politzer tanár klinikájára, a professzor azonban éppen akkor nem tartózkodott Bécsben és helyetteként Neumann dr vizsgálta meg a gyermeket. Ő azonnal felismerte a bajt és rájött arra, hogy a korán érett gyermek karácsonyesti sikere és a másnap reggeli hirtelen siketség között nem szervi baj, hanem egy inkább hisztériai alapon álló idegsérülés lehet az összefüggés.

— Ahogy a gyermekkel egyedül maradtam — mesélte később az esetet Neumann professzor — rögtön láttam, hogy itt tulajdonképpen egy jókora pofon segítene a legjobban. Dehát csak nem pofozhatom fel egy miniszter leányát? A sarokban ott állt mellett a villanyozó masina. A villanyozás pedig, ugy-e, komoly tudomány, nyugodtan bekapcsoltam hát és a következő pillanatban a kisleány felülvillított az erős úttestől, — de a hirtelen ijedség következtében visszanyerte hallását.

— Hogy hívnak, kislányom? — kérdeztem tőle gyorsan.

— Hüühü... Aranka...

— Hány éves vagy?
— Tizenkettő... — szipogott a kislány. Persze azonnal behívtam a szüleit s közöltem velük, hogy nyugodtan hazavihetik a gyermeket, mert az már újra hall. A miniszter és a felesége azt hitték, csodát műveltem. A különös gyógymetódusról azonban sem a kislány, sem pedig én nem beszéltünk semmit...

Gasteinba, ahová minden augusztusban gyógykúrára látogat el Neumann professzor, állandóan a prominens paciensek egész serege követi, akik orvosok megnyugtató közelségét nem tudják nélkülözni. Közöttük van dr Klotz érsek és a bécsi egyetem néhány kitűnő professzora.

A gasteini Weidmannsheil-fogadó vendéglőjében nem egy világhírű név található, amelyek tulajdonosai kizárólag Neumann professzor miatt jöttek ide. A hatalmas vendéglő egyik lapján óriási betűkkel a következő szöveg huzódik az egyik száltól a másikkig:

„Éljen Neumann Henrik tanár ur!“
Alatta az aláírás:
„Titulescu“.

Csehszlovák tiltakozás Berlinben Göbbels és Rosenberg nürnbergi rágalmai ellen

Berlin, szeptember 25. (Rador.) A csehszlovák ügyvivő jegyzéket nyújtott át a berlini külügyminisztériumban, amelyben a kormány nevében tiltakozását fejezi ki a Nürnbergben Göbbels és Rosenberg által

tett állítások ellen, hogy Németország közelében repülőteret építettek csehszlovák területen és hogy orosz tiszték készítik elő Csehszlovákiában a németellenes hadműveletek terveit.

Nászut a halálba

Esküvő után halálos szerencsétlenség áldozata lett egy előkelő bucaresti házaspár

Bucuresti, szeptember 25. A Bucuresti —Pitesti országuton tegnap borzalmas szerencsétlenség történt, amelynek két bucaresti előkelő társasági fiatalember esett áldozatul. Elena Marguerite Stefanescu, Gica Stefanescu képviselő leánya, tegnap délelőtt tartotta esküvőjét Sorun Mincuvai, az Univerzul igazgatótanácsa

elnökének fiával. Az esküvő után, amelyen Goga és neje voltak a tanúk a fiatal házaspár autózni ment. Pitesti felé, Gaesti közelében gépük teljes sebességgel belerohant egy másik szembe jövő gépbe. Mincunét holtan huzták ki az autó roncsai alól, férje állapota reménytelen.

elem elem

GIF

savmentes elem!

SEPTEMBER 26.
mely ránehezedett a...
hiszen nem járok...
élnék, tehát nem...
magyarra. Mondjam...
ok? Hát mondom...
s a magyarok jönn...
arunak ehhez. Ke...
nyok — döngetem a...
kell nekik is dön...
ért természetesen az...
gyar és miért vitás...
fén magyar vagyok?
adok egy szót se ro...
éért miért vagyok én...
n az egészhez?.. Maga...
n valami köze ezek...
hez, ezekhez a páje...
zi? Hát maga mi-
ze a vergődő embert...
aja alól csurgott az...
olt, ami most egészen...
kor erős fénybe né...
olt az izgalomtól, —
nt ivás közben.
ta, hogyan bujjon ki...
árvenü népség a ká...
és szemtelenek... és...
a kommunisták kö...
ománok között... Min...
is?... Miért henege...
mi közöm hozzá...
yal hallgatta. Megpil...
nya, kedves zsidó ar...
ószérrel kereskedhe...
a gettó utcában, tizen...
gy szobában. Minden...
gy. Az öreg zsidóra...
ott szakállal és pá...
mplomudvaron.
ott fel benne a válasz...
Vállalni, mert félig...
gyerekek vannak az...
thonba járnak. Majd...
a pájesze. Koldusok...
zsidók. Csupa koldus...
ában. Zsidó ügynö...
zzal telekkel, állam...
otthon enni akar a...
futás a pár garasért.
izzadt homlokát.
rá. Erti? En erről az...
beszélni. Nem érdekel...
mert nem akarok az...
st, ha akar. De van...
lehet?
volt és csöndes.
válaszolta tisztán.
nyányok fejlő...
ten betegség...
atő lez...
ola nagy ujtója, Skoda...
a gyógytudományban...
tv tulntengéseket és új...
rostudományt. Kopog...
sal a diagnosztika biz...
g. A Rokitsansky által...
otani eljárások, vala...
lletti megfigyelések fel...
típusos lefolyását. A...
deberg által megállapi...
szertan biztos alapokra...
k hatástani ismereteit...
nika rohamos haladása...
zerveztünk megismeré...
ra van és a sejtek éle...
sok rejtett törvényszé...
öttünk.
öröknek köszönhetjük...
g — H. Mollis ameri...
Nakamura japán tudó...
azon gyógyönyvény is...
„Gastro D“ olyan ké...
felruházva, amely a...
becsülhetetlen értékkel...
gy a „Gastro D“ nem...
hanem a legkitűnőbb...
tja azokat a makacs...
gyomor-, epe-, vese- és...
ket eddig semmilyen...
gyógyítási nem tudtak...
gy olyan kedvező be...
teteli az ideges gyomor...
kat, hányingert, szédü...
ban a Gastro D kitűnő

Dr. E. W.

LA MI

észségo érdekében...
OLLA“ helyett más...
k értéktelen imitá...
buszonhat állam...
gét óvja.

Uti jegyzetek

Irta: Dr. Klein Miksa, a Zsidó Kórház alelnöke

Aiud, szeptember 25. A kisváros, amióta a megye székhelyét Blajra helyezték át, igen sokat veszített jelentőségéből. Az a 80 zsidó család azonban, amely itt lakik, áldozatkészségét és szeretetét a zsidó közügyek iránt egy percig sem veszítette el. Egészen a folyó évig működött Aiudon az állami elemi iskola és most is csak azért szűnt meg, mert a megfelelő tanuló-létszám nem volt már meg hozzá.

Aiud rabbijával, a híres feyház zsidó rabjairól beszélünk. Összesen tizenegy zsidó fogoly van az aiudi feyház komor épületében és az ortodox pap rendkívül mélyen és nagy intelligenciával, sok jószággal foglalkozik a zsidó rabok szerencsétlen életének problémáival. A pap meséli el, hogy a betörésért, lopásért és sikasztásért elítélt és kiközösített rabok tetelért elsősorban talán nem is ők, hanem a társadalom felelős, amely nem adott ezeknek alkalmat arra, hogy tisztességesen éljenek. Életfogytiglani feyházra elítélt rab csak egy Schwartz nevezetű regáti gyilkos van. 12 évi feyházra pedig egy valealumihi fiatal zsidó gyermeket ítéltek el, ugyancsak gyilkosság bűntettéért.

Az aiudi feyházban töltik ki büntetésüket dr. Szántó és társai is, kémkedésért és kommunista aktivitás miatt elítélve, ezek azonban hallani sem akarnak arról, hogy a zsidósággal bármilyen közösséget vállaljanak és a rabbi minden erőfeszítése ellenére megtagadják minden összeköttetést a zsidó vallással.

Az aiudi zsidóság áldozatkészségét legjobban a templom hirdeti. Híres budapesti építész tervei alapján készült a templom, bizonyítva, hogy a kis számu zsidóság milyen szép dolgokat tudott produkálni az utolsó évtizedek folyamán.

Kitért zsidó Aiudon nem létezik. Nyolcvan család közül vegyes házasságban is csak egy él. Mindnyájan tudják, hogy mivel tartoznak a zsidó közösségnek, amelyben élnek.

Alba-Iulia. A legrégebb zsidó hitközségek egyikét találjuk az ardeali fejedelmek székhelyén, ahol a zsidó nép a múltban is mindig védelmet talált az elnyomás ellen. A legrégebb sarkok bizonyítják itt a zsidóknak a letelepedését és az elemi iskola, a templomok, talmud tórák bizonyítják áldozatkészségét a város zsidóságának.

A hitközség élén évtizedek óta lovag Fuchs Nándor nagykereskedő áll. Az ardeali zsidóság egyik vezető egyénisége Fuchs, aki munkatársaival, a Glück, Springer, stb, családok tagjaival a cselekvő áldozatkészségnek igazi mintaképét nyújtja. Az összes karitatív és nemzeti mozgalmak anyagi alapjainak előteremtéséért folyó gyűjtéseket pedig Glück Fülöp né vezeteti igen nagy energiával és fáradhatatlansággal.

A kórház-alapra való gyűjtés igen szép eredményekkel végződött Alba-Iulian. Alulában a kiszélesített emberekből és az intellektuel osztályból kerülnek ki a kórház legteljesebb támogatói. A nagyon jó módúak adományai Ardealban mindenütt alatta maradnak a középosztályok adományainak. Elez kontraszt van itt a regáti adományozásokkal szemben, ahol a gazdag zsidóság egészen hihetetlen mértékben vesz részt a karitatív intézmények támogatásában.

A zsidó kórház alapítványainak alig egyharmad része nyert kifizetést, amit részben a gazdasági válságnak is lehet tulajdonítani. Sokan vannak azonban, akik minden nagyobb nehézség nélkül kifizethetnék az általuk önként felajánlott alapítványi összegeket. Ebben az ardeali zsidóságnak a regátiaktól kellene példát vennie, amely miután csak 1918-ban nyerte el állampolgári jogegyenlőségét, még sokkal jobban él a zsidó szolidaritás jegyében, mint a már régebb óta emancipált ardeali zsidóság.

Vintul de Jos és Vintul de Sus községekben tett látogatások megerősítettek abban a hitünkben, hogy a kis zsidó közösségek milyen nagy örömmel és szeretettel hozzák meg a maguk áldozatát a jótékony oltárán. A zsidóság vezetője az öreg Vajna doktor, aki negyven év óta folyt-

ja orvosi működését a vidéken, fáradtságot nem kímélve dolgozik ma is minden jó zsidó ügy érdekében.

Ludus. Mint hat évvel ezelőtt, mikor utóljára jártam Luduson, a gyűjtés lebonyolítása végett, ugyanolyan szeretettel fogadnak a kis város lakosai, most is és ugyanolyan örömmel áldoznak, mint akkor. Dr. Friedmann Mór, a ludusi zsidó közölség egyik vezető alakja, szemrehányást tesz nekünk, hogy nem vagyunk elég agilisak és nem fordítunk elég gondot a gyűjtésre. Heller Mózes hitközségi elnök, aki tudott jöveteleinkről, de közben el kellett utaznia, megleghangú levelet hagyott hátra és nem feledkezett meg adományának hátrahagyásáról sem. A Farkas családnak minden egyes tagja kitéjt magáért a gyűjtés folyamán. Csak egy lelkes támogatóját nélkülöztük a Zsidókórház alapjának. Az öreg rabbit, aki rövid idővel ezelőtt költözött el az élők sorából.

Uioara. A Sternberg családhoz látogatunk el először. Az öreg Sternberg, miután a szokásos adományát átadta, szomorúan hirrel fogad. A kisváros zsidósága körében igen ellenséges hangulat uralkodik a zsidó kórházal szemben. Súlyos vádak keringenek, melyek egy tekintélyes nagykereskedőtől indultak ki. A nagykereskedő fenntartja a vádakat. A gyűjtést azonnal leállítjuk és megígérjük az uioarai zsidóknak, hogy az ügyet a legszigorúbban kivizsgáljuk és amennyiben a vádak valóban bizonyulnának, a legszigorúbb szankciókat lép-tetjük életbe. A propaganda-bizottság utjának végeredményben céljai közé tartozik az, hogy a Zsidókórház ellen elhangzó

panaszokat megvizsgálják, hogy azokat orvosolni lehessen. Hiszen minden intézmény ellen előfordulhatnak különböző panaszok, különösen akkor, ha az intézmény maga súlyos anyagi nehézségekkel küzd. Ilyen súlyos és rágalmozó panaszt azonban eddig még nem hallottunk. Az ügyet kivizgáltuk és megállapítottuk, hogy az semmi egyéb, mint rosszakaratu rágalmozás. Az uioarai nagykereskedőtől morális elégtételt kértünk a rágalmozásért és ha ezt nem kapnánk meg, ugy a bíróság előtt fogjuk megszerezni.

Násăud. A kisszámu zsidóságot léteben ölte meg a politika. Ilyen szegény zsidóság kevés helyen van még, mint itt, ahol a Caps fűrészei dolgoznak és ahol a zsidók ki lettek szorítva a fuvarozásból, az erdőből, italmerészekből, stb. Szegények itt nagyon a zsidók, de talán áldozatkészségek, mint bárhol másutt. Olyanok adják a tiznegyven lejig terjedő adományokat, kiknek talán maguknak is támogatásra lenne szükségük. A kórház igazgató megígéri nekik, hogy a jövőben még inkább, még nagyobb számban fogják felvenni a kórházba az ápolásra szorulókat.

Bistrita. Özvegy Kallus Lajosné vezetése alatt álló bizottság mintaszerűen készítette elő a gyűjtésre a talajt. A siker anyagi és erkölcsi szempontból egyformán kielégítő. A helyi bizottság elnökévé dr. Fon Béla nyugalmazott törzsvost nyertük meg. Fon dr.-t méltán lehet az összes ardeali vidéki zsidó orvosok elé mintaképű állítani. Seholy az a hatalmas szeretetet és energiát nem találtuk, amit dr. Fon a Zsidókórház érdekében kifejtett munkássága során tanúsított. A házról-házra való gyűjtés ugyanilyen szép eredménnyel ért véget. A város lelkes zsidósága nekünk mond köszönetet azért, hogy körülutunkon őket is meglátogattuk.

KÖZGAZDASÁG

Gazdasági és fizetési pótegyezményt kötött Románia Németországgal

Bucur'esti, szeptember 25. (Az Uj Kelet tud.) Hivatalos jelentés adja hírül, hogy a szeptember 6-án megkezdődött román-német külkereskedelmi tárgyalások majdnem három heti megbeszélés után eredménnyel végződtek és a két állam megbízottai az 1935 május 24-i konvenció kiegészítésére pótegyezményt írtak alá Münchenben. Ez az egyezmény úgy a külkereskedelem szabályozására, mint a fizetési rendszerre egyaránt vonatkozik.

Az új megállapodással kapcsolatban a kormány hivatalos lapja, a Viitorul a következőket írja:

Németországgal kapcsolatos külkereskedelmünk az utóbbi időkben oly fordulatot vett, amely méltán kihozott bennünket sodrunkból. Eveken át legértékesebb szállítói voltunk a német birodalomnak, amelyet mindazon nyersanyaggal, élelmiszerekkel elláttunk, amelyekben szükségét szenvedett. A birodalom azonban egyszerre megváltoztatta politikáját, minél teljesebb gazdasági autarchiába zárja be magát és külföldről ugyszólván csak a nemzetvédelemhez szükséges árukat vásárolja. Romániából ugyszólván csak a petróleumtermékek iránt érdeklődik. A német nép nélkülözi a gyümölcsöt: hadd nélkülözze. Nincs szárnnya, nincs lisztje. A meglévő készletekekl való takarékoskodás végett bevezetik a könyveskékre való árukiosztást. És így Romániának meg kellett állapítani az utóbbi fél év mérlege alapján, hogy egyedül számottevő exportcikkünk Németország felé a petróleum maradt.

Rendes körülmények között a petróleum csak 25 százalékat tette ki Németországba irányuló kivitelünknek, ma ez az arány meghaladja a 61 százalékot.

Természetes tehát, hogy a most lefolytatott müncheni tárgyalások alatt a Leon professzor vezetésével működő román delegáció legnagyobb gondját a petróleumkérdés megoldása képezte, amit sikerült is kedvező mederbe terelni. Schacht dr hozzájárulásával a német kiküldöttek elogadták azt a követelésünket, hogy a román export 25 százalékat meghaladó petróleumkivitelért a birodalom szabad és erős devizát kell fizessen a román jegybankkal kötendő külön megegyezés alapján. Reméljük, hogy Németország eképpen lehetőleg kerülni fogja ennek a 25 százalékos aránynak a túllépését és ha ezt meghaladó mennyiségben fog akarni majd román petróleumot vásárolni, akkor a többi exportcikkeinkből is nagyobb mennyiségeket kell felvegyen, hogy ez a 25 százalékos arány meg ne változzon.

A második igen fontos kérdést annak a megoldása képezte, hogy Németország ne tudja a külföldnek viszonteladni a román termékeket. A román jegybank garanciákat követelt, hogy a Németországba szállított román áru ott is marad, mivel petróleumtermékeinkért a birodalom erős külföldi valutákat szerzett, míg Románia márkát kapott cserébe. Így a román államgazdaság elvesztette a német márkát és a külföldi erős devizák árfolyama között fennálló különbséget. Ennek megakadályozása érdekében a román delegá-

Specialisták aprólékos laboratorium munkájának köszönhető, hogy a **PUDER, KÖLNIVIZ, ARC-SZAJ, PESTÉK PARFÖMÖK** gyártásában

Les **Créations** NHB

Készítményei a tökéletesség és közkedveltség legmagasabb fokát érték el. Próbálja ki azokat! Kétféleképpen: Kérje teljes bszalommát a 3000 árogeriakban, gyógyszerárakban és illatszertárakban. Eng-gros beszerzési forrás: N. H. Baltazar, Bucuresti, Str. Selari 7.

ció azt kérte, mutassák fel a német importőrök vámokmányait annak igazolására, hogy a román áru után a német vámhatárnál a bevitteli vámokat lefizették, mivel így valószínűnek látszik, hogy a már egyszer elvámolt árut nem lesz rentábilis külföldre szállítaniok a német importőröknek.

A magunk részéről a Viitorul megállapításaihoz csak azt fűzzük hozzá, hogy annak a Németországnak, amely irányított gazdaságpolitikát folytat s amelynek felfegyverkezési céljaira feltétlenül szüksége van arra a nemes külföldi valutára, amit a román petróleumtermékek viszonteladásával szerezhet, nem fog komoly akadályt képezni annak a megoldása, hogy az importvámot a reexport esetén sajátmagának visszatérítse. Ha a román delegáció ezzel a garanciával megelégedett, akkor a román exportcikknek viszonteladását vígan fogja folytatni a nem nagyon skrupulózus harmadik birodalom.

גמר חתימה טובה
Boldog újévet kívánnak rokonainknak, ismerőseinknek és üzletfelieteknek

Boldog újévet kíván rokonainak és ismerőseinek dr Springer fogorvos és családja Brasov.

גמר חתימה טובה
Boldog újévet kíván az Uj Kelet előfizetőinek, rokonainak, ismerőseinek és Cion elbarátainak Gottlieb Hermann és neje Oradea.

Ezuton kíván boldog újévet vevőinek és jó ismerőseinek S. Goldberger et Co bornagykereskedők Satumare.

Rokonainak, ismerőseinek és vevőközönségének boldog újévet kíván Schreiber Akiba és neje Hida, jud. Cluj.

Schmidt Ödön és családja.
Nissel Möríc és családja Oradea.
Schwartz Ignác és családja Cluj.

ALBA-IULIA: Holländer Zoltán és családja. Treitel Izidor és családja. Hermann Izso és családja.

Boldog újévet
kíván t. feleinek a
„Nационала”
Általános Biztosító Társaság.

— Pályázati hirdetés. Az ardeali Zsidó Diáksegélyző központi vezetősége diákjainak kóser ebéd- és vacsorakosztall való ellátására vállalkozót (menzabérlet) keres. Garancia-képes és vendéglősi szakértelemmel bíró érdeklődők ajánlataikat legkésőbb f. hó 30-ig nyújtsák be a Diáksegélyző irodájába Cluj. Str. N. Filipescu 6. Ugyanott a részletes feltételek is megtekinthetők. A vezetőség.

Egy

Az ember kész — tempóra mut — illis — szégyens — gaszkodott vitéz — szülődik, mint a — Ők — Isten nyug — ban! — a Sulch — zort forgatták. V — chömeo ben jajj — féle alakokat ne — jüdische Gottes — der Juden) és a — (a X. kötet Koln — gesz. Gyenge az — mer. A reform. — schweigi synodu — az imakönyvből — ges, megrendítő — Azóta a reform. — tárt (De profu — dallamára. Elho — törles ellen. Csa — zat egyik indító — Kárhoztatja, ho — kat exochen va — iudaico esküvel, — fundálták össze — gyon lágyamatag — hatatlanul nag — kezeli a Kolind — év előtt — már — máj találjuk er — zart és azóta a — dó. Alig-alig pe — tos probléma-s — A felszinen m — ve is. Terjedel — desü és mélyeb — clopaedia Juda — ad biztos kulcs — Más forrás u — A Heidenhe — kiadás — no lá — az apai machz — prágai Landau — hord egybe a — gyobb bibi, ho — ben állanak. V — az apja — a R — és a Talmud (— alkalmazkodó — fardim kivétel — így szól: a je — Jomkippurjáig. — jövőre, az ezu — natkozik. Hei — ma... a régi — Jomkippuról — tött, tehát a R — makra vonatk — Viszont ő s — desre, ami a R — merül: Mit k — talanító ima a — szen a Talmud — roshasanára i — hogy a jámb — jrev ros hasa — darim.

Minden — ki, aki — élet — biztos — tast — Tüz — A társaság — és bizton — és művel — iopá — A cég — készített — 12—1906, 1 — 172—1933 s

Egy Kolnidré-hypothesis

Az ember készülődik az ünnepre és mert — tempóra mutatur et nos mutatur in illis — szégyenszemre meglehetősen elrugaszkodott vitézli őseitől, másképpen készülődik, mint az apja meg a nagyapja. Ők — Isten nyugasztalja őket haló poraikban! — a Sulchan Aruchot meg a machzorot forgatták. Viszont ő, — a borfia eset, chómec ben jajjin, ahogy a Talmud az efféle alakokat nevezgeti — Elbogent (Der jüdische Gottesdienst), Zobel (Das Jahr der Juden) és az Encyclopaedia Judaica (a X. kötet Kolnidré címszavú cikkét) böngész. Gyenge az aratása. Elbogen reformer. A reform pedig már az első braunschweigi synoduson (1844.) kirekesztette az imakönyvből a kolnidré és csak felséges, megrendítő dallamának kegyelmezett. Azóta a reform zsinagógáiban a 1300. zsoltárt (De profundis!) fujják a Kolnidré dallamára. Elbogennek semmi kifogása e törítés ellen. Csak a braunschweigi határozat egyik indító oka nincsen az inyére. Kárhoztatja, hogy a Kolnidré ügyét, egy kat exochen vallási ügyet tehát, a more iudaico esküvel, tehát politikai ügygel konfundálták össze. Egyébként azonban nagyon lágyamatagon és ami ennél hasonlít-hatatlannul nagyobb baj: kurtán-furcsán kezeli a Kolnidré, amelyet pedig sok száz év előtt — már a 7. században biztos nyomát találjuk ennek az imának — lelkébe zárt és azóta a szive legközepén őriz a zsidó. Alig-alig pedzi a Kolnidrével kapcsolatos probléma-sorozat.

A felszínen marad az ortodox Zobel könyve is. Terjedelmesebb, sokfélőbb rétegződésű és mélyebb is ás, viszont az Encyclopaedia Judaica cikke. De szintén nem ad biztos kulcsot a Kolnidré rejtélyéhez. Más forrás után kell nézni.

A Heidenheim-féle klasszikus machzor kiadás — no lám, mégis csak elérkeztünk az apai machzorhoz! — nemkülönben a prágai Landau-féle editio, becses adatokat hord egybe a szövegkritikához. A legnagyobb bíbi, hogy a Kolnidré igéi multidőben állanak. Viszont a rabbónu Tam által az apja — a Rási veje — nevében ajánlott és a Talmud (Nedarim 23 b.) előírásához alkalmazkodó textus, amelyet azóta a szeptardim kivételével mindenütt recipiáltak), így szól: a jelen Jomkipurtól, a jövő év Jomkipurjáig. Vagyis szerinte a Kolnidre a jövőre, az ezután teendő fogadalmakra vonatkozik. Heidenheim eme ellentmondásos, a régi textus mellett — a tavalyi Jomkipurtól a jelen Jomkipurig — döntött, tehát a Kolnidré a multibeli fogadalmakra vonatkoztatja.

Viszont ő sem ad választ a többi kérdésre, ami a Kolnidrével kapcsolatosan felmerül: Mit keres ez a fogadalom-hatálytalanító ima a jomkipuri liturgiában? Hiszen a Talmud (az imént megjelölt helyen) rohasanára ír elő efféle formulát. Amint hogy a jámborok manapság is rendeznek éreves hasanánként széder hatorasz nedarimot.

Főleg pedig, mit keres a Kolnidre a mári-ri imarend legélén és hogyan emelkedett annak centrális és névadó imájává?

Sok fejtörésre ad alkalmat az ima és a dallam ellentéte is. Az ima százaz ösztövé, jogi formula. A dallam viszont, fennen, a legmagasabb szférákban szárnyal. Tolsztoj így jellemezte: A legszomorubb és legfenségesebb dallam, amit életemben hallottam. Énekebe foglalt martirologiája egy szerencsétlen népeknek.

Ha a rabbónu Tam korrektrájára a helyes, honna az ima megrendítő hatása? Hogyan lehet büntudatot érezni, vezeklést vállalni olyasvalamért, amit még meg sem fogadtunk, s amit még kevésbé szegtünk meg. Viszont, ha a régi textus az igazi, áll a rabbónu Tam kérdése: Hogyan lehet hatálytalanítani egy fogadalmat, melyet már meg is szegtünk?

Mindezekre a kérdésekre igyekszik feleletet adni a dr Jozsef Sámuel Bloch (1850—1903 között élt) hypothesis.

Mielőtt röviden ismertetnők, ezt a hypothesisist, mondjunk el néhány szót magáról Blochról.

Dubnov a gyáva kor csekély számu bátrai egyikének nevezi. Valahonnan Galiciából került Bécsbe, alapos talmudi tudást hozott magával és Kis-Martonban, a Hildesheimer jesiváján és a német egyetemen, kiegészítette a modern tudomány ismeretével. Koldusdiák volt, néha téglát hordott a fején, hogy a mindennapi kenyerét megszerzhesse — önironiás mondanása szerint „fejmunkás” volt — és ez talán még nehezebb — ujdonsült rabbik mellett korrepetitorkodott talmudtanítói minőségben. Amikor 1882-ben Rohling talmudhamisításával megtámadta az osztrák zsidókat és az emancipáció hatálytalanságára tört, Bloch vette fel vele a harcot. A Talmud alapos ismeretén kívül egész sor más fegyvere volt: Könnyen érthető, népszerű stílusa ez a vérbeli újságíró ötletessége. Győzött, lehengerelté, jogilag és erkölcsileg megsemmisítette Rohlingot, pusztulnia kellett az egyetemi katedrjáról is. A lelkes és hálás galicai zsidók Blochot Reichsrat képviselőjévé választották. A legelső nemzeti zsidók egyike; már 1886-ban előállt a tervvel, hogy a nemzetiségi küzdelemből a zsidó nacionalizmus révén kell kivonni az osztrák zsidókat. A Herzl és Nordan első cionista cikkei az ő Österreichische Wochenschriftjában jelentek meg. Később azonban ellentétek keletkeztek közöttük és ezek következtében a Bloch működése és személye a nemzeti zsidóknál erősen háttérbe szorult. De máig is vannak, akik azt tartják, hogy a maga korának centrális osztrák zsidója volt.

Bloch szerint a Kolnidré a VII. században keletkezett és pedig a nyugati gótok uralma alatt álló Pyreneus félszigeten. A zsidók ugyszólván őslakók voltak ezen a területen. Akkor azonban kivándorlásra kényszerítette őket a „gezéra”. Csak egy

Ne használjon ilyen zsidókat!

Ime az ideális papírzsák TARTÓS, HIGIENIKUS! OLCÓ!

Kérjen ajánlatot: BATES S. A. R. cégtől Bucuresti I. Str. Cobălcescu 14.

menekülési lehetőség nyílt számukra: a kereszténység felvétele. Egész községek keresztelkedtek meg ebben az időben, hogy ne legyenek kénytelenek a vándorbot után nyulni. De így megkeresztelkedve sem élhettek szabadon. Egyre ellenőrizték a hitűségüket. Szörnyű esküvésekkel és fogadalmakkal kötelezték őket a zsidó szokások maradtak elhagyására. Loppal azonmég mindig rendületlenül zsidóztak. És, ha jött a legnagyobb zsidó ünnep, a Jomkipur nem állták meg, hogy ne settenkedjenek, sok veszedelemmel dacolva, a zsinagógákba, amelyek közben visszanyerték a szabadságukat. Őket azonban menthetetlenül és visszavonhatatlanul kötelezte a keresztiség sacramentuma. Nyíltan és teljesen nem térhettek tehát vissza a zsidóság kebelére. Viszont a zsidók sem tekintették magukkal egyenértékűnek ezeket a hazatérőket. Poenitenciákat szabtak ki rájuk.

A zsinagógába lopkodott kényszerkeresztények mindenekelőtt ama eskük és fogadalmak terhétől akartak szabadulni, amit ket hajmeresztő átkok kíséretében tettek le az elmúlt év folyamán. Az ő számukra nem volt száraz formula a Kolnidré szövege, az egész lelkük reszketett bele. És a dallam, amely mellett ezt a textust elzokogták, a lelkiismereti kényszer alatt súlyosan vétők jajszava volt. „Bukott lelkék sóhajtsa, megriadt emberek nyöszörgése ez az ima”. Az elmúlt év fogadalmaitól esdtek felmentést; a fogadalmak és esküdözések alól, amiket most részvételükkel a zsidó istentiszteletben megszegni készültek, de egyelőre még nem szegtek meg. (A rabbenu Tam kérdése így nyer választ). A háromszoros ismétlés a birói fennsárgók közé tartozik a zsidóknál. A veniszlach pedig, amit a bibliából idéznek a formula végén, a Talmud (Horajot 8 a) megállapítása szerint oly bünökre vonatkozik, amiket idegen kultusz követésével követtek el. Egyébként Szadja gaon is megjegyzi, hogy a Kolnidré egész községek fogadalmainak felbontása céljából vezették be és nem az egyéni fogadalmak végett. Mindez a Bloch felfedéseit igazolja.

A keletkezés lokális oka magyarázza, hogy a Kolnidré iránt kezdetben csak a hasonló helyzetben lévő, például a bizánci uralom alatt szenvedő zsidók mutattak megértést. A kalifátus uralma alatt szabadabban élő zsidók viszont huzódznak tőle.

Később a 13. század közepefelé megint kiújult Spanyolországban a kényszermegkeresztelés és az inkvizíció. Az álkeresztények hogy legalább a zsidó nagyünnepeket előírás szerint ülhessék meg, sokan külföldre rándultak és Jamkippurra el-el látogattak az ottani testvéreik templomába. Ekkor alakult ki a Kolnidré megnyitó formulája: a bejisivah sel maalón lezetü sorok. Engedélyezik a híhü zsidóknak az együttimádkozást az abarjanim-mal. Ezek az abarjanim Bloch szerint a zsidósághoz koronként hazaszkődösött kényszerkeresztények volnának.

Ujabbán, akár csak a tefillinnel és a sófárral a pszichoanalízis foglalkozik a Kolnidrével. Ezeket a freudista iskolából származó érdekes hypothesiseket majd a jövő Jomkipurkor fogjuk ismertetni, — ha Isten is úgy akarja.

Egyelőre azonban fejezzük be az elmékedéseket a Kolnidré felett és — gyerünk a templomba. Jó megpecsételést!

— Hasmütetek utáni időszakokban reggelként egy pohár természetes Ferenc József keserűviz igen kedvelt, nagyértékű hashajtó, amely a belek tartalmát biztosan felhigítja és azt minden fájdalom okozása nélkül néhány óra alatt könnyen levezeti. Az orvosok ajánlják.

... משלכם : ולקחתם לכם
דעקטן זיא רעכטייטיג איהרען בעדארף אן
אתרוגים אויס
ארץ ישראל
מכרם ישראל עם הכשר מעולה
לולבים אונד הדסים
ביי דער ביליגסטען פערזאסליכסטען אונד סאלידסטען בעצוגקוועלעל

B. GLASNER CLUJ
C. Traian 31.
פערקויפסטעללע אב צום גדלי:
Piafa Mihai Vitcazul 39.
אם האף

Minden-töke fölött ren- és a szegény a jól vég- gyümölcsöt élvezi ki, aki delkezik és ember is zett munka öreg korában, ha

élet biztos- és vagyon át is biz- Csakugy érez- biztonságban tást köt és vagyon tosítja. heti magát

Tűz, földrengés, villám, jégverés és egyéb elemi csapások

okozta károk ellen, ha a

„NAȚIONALĂ”

Állalános Biztosító Társaságánál köti meg biztosítását.

A társaság alapított 1882-ben, teljesen befizetett alaptőkéje 25,000.000 lej. Tartalék- és biztonsági alapjai az 1934 dec. 31 évi zárszámadás szerint 210,188.329 lejt tesznek ki és műveli az összes biztosítási ágazatokat és pedig a fentiekben kívül baleset, betöréseslopás, autószerelvény, üveg törés és szállítmány biztosításokat is elfogad. Képviselőt minden városban van.

A cég bejegyeztetett az ilfovi törvényeszkénél 7—1884, sz. alatt. Alapítási okirat közzétetett Mon. Of. 245—1882, valamint a módosítások a Mon. Of. 44—1888, 15—1890, 12—1906, 11—1907, 106—1919, 41—1921, 118—1924, 43—1931, 50—1931, 163—1933 és 172—1933 számában.

Egy ágyba való 3 darabból álló **matrác**
Lei 298

Mag. TAPITEX S. A.
Regele Ferdinand No. 9. Telefon 14 51

N.H.B.
laboratorium mun.
egy a
VIZ, ARC-SZAJ.
BOK gyártásában

ions N.H.B.
esség és közkedveltség
ok el.
tűnök!

el a német importó-
kak igazolására, hogy
ez vámmhatárnál a be-
mivel így valószí-
nár egyszer elvámolt
külföldre szállítanók

Vitörul megállapítá-
hozza, hogy annak a
irányított gazdaság-
nek felfegyverkezési
ége van arra a ne-
mit a román petró-
adásával szerezhet,
yt képezni annak a
ortvámot a reexport
szatártsa. Ha a ro-
ancráciával megelé-
exportcikknek viszon-
tynatni a nem nagyon
rodalom.

גמר חת
kivánnak
ismerőseik-
ifeleiknek

okonainak és ismerő-
fogorvos és családja

Uj Kelet előfizetői-
őseinek és Cion elv-
mann és neje Oradea.

ujévet vevőinek és jó-
rger et Co bornagy-

inek és vevőközönsé-
án Schreiber Akiba és

ádja.
úja Oradea.
aládja Cluj.

der Zoltán és család-
aládja. Hermann Izsó

ujévet
eleinek a

malá”
sítő Társaság.

eny. Az ardeali Zsidó
vezetősége diákjainak
osztattal való ellátására
t) keres. Garancia-
kértelmmel bírő ér-
egkésebb f. hó 30-ig
felyző irodájába Cluj.
yanott a részletes fel-
ok. A vezetőség.

Az „elzsidósodott“ szocializmus

Írta: SALAMON LÁSZLÓ

A genfi zsidó világkongresszus egy gyáva és természetlen álláspontnak üzent hadat akkor, amikor modern fatalistáinkkal szemben, akik a „minden mindegy, minden hiábavaló“ nihilizmusát sokkal több kényelemszeretettel, mint meggyőződéssel hirdetik: a cselekvő propaganda, a tények és gondolatok hangos ellenkeresztshadjárata szükségességét állapította meg — az antiszemita, vagy ami ezzel pontosan egyenlő: a nemzetközi reakció zsidóellenes rágalomhadjáratainak kivédésére.

Úgy látszik: a genfi kongresszus határozata már is megtalálta a maga gyakorlati érvényesülésének útját, legalább is erre vall az az erélyes és világsajtóban jó visszhangot keltett állásfoglalás, melyet a kongresszus vezetősége fogalmazott meg s mely történelmi adatokkal bizonyította be a nürnbergi mérgekverők ama vádjainak tarthatatlanságát: hogy az orosz bolsevizmust zsidók találták fel és zsidók erőszakolták rá a becsületes árja-oroszokra.

A genfi tiltakozás egyedül és kizárólag annak a ténynek megállapítására szorítkozott, hogy a német nagyvezérkar volt az, mely 1917-ben Lenint és Trockijt visszacsempesztte Oroszországba s így fajtiszta germán segítséggel tette lehetővé a „zsidó bolsevizmus“ győzelmét.

A genfi tiltakozás kitünő érve mellé még számos más, döntőjelentőségű érv is kínálkozna az orosz forradalom „zsidó“ voltának megcáfolására, de ezeket inkább a szocializmus és a zsidóság általános viszonyának alanti felvázolásával kapcsolatban fogom felemlíteni.

Mert a bolsevizmus és a zsidóság szoros összefüggésének legendája mellett egy nem kevésbé hazug másik legenda mérgezett illata is terjeng körülöttük — ama tájak felől, amelyeknek tábornokánál a butaság peccenyéjét süttögetik, hogy kenyér helyett az éhező népek szájaiba tömjék.

Ez a másik legenda a zsidóság és a szocializmus azonosságát, vagy több-fakadtságát hirdeti, ami pontosabb analízis alapján azt is jelenti, hogy zsidóság nélkül szocializmus sem volna vagy legalább is - hazai frazeológiával élve — a modern szocializmus nem volna „elzsidósodott“ szocializmus.

E „keresztényi“ és „nemzeti“ legendának körülbelül annyi köze van a tényekhez és a valósághoz, mint az antiszemita „keresztény“ pártoknak a bibliai kereszténységhez, vagy a regresszív irányú „nemzeti“ jelszavaknak a tiszta, hamisítatlan kultur-nacionalizmushoz.

Az „elzsidósodott“ szocializmus elleni hadjárat, melyet a világ minden táján élő reakcionáriusok vezetnek, leglényegében nem a szocializmus „elzsidósodottsága“ ellen irányul, hanem az elzsidósodottság ürügyével: minden rendű és rangú szociális és haladó felfogás ellen.

A reakció hadainak hallalija az „elzsidósodott“ szocializmus ellen már csak azért sem lehet helytálló, mert „elzsidósodott“ szocializmus nincs s mert a zsidóság szerepe a szocializmus kialakulásának történelmében olyan jelentéktelen, hogy a zsidóság és a szocializmus fogalmának azonosságát csak a tudatlanság és a tudatos hamisítások forrásvidékéről buzoghatott elő és önthette el a szükagyu koponyákat.

Ha a zsidó próféták inkább humanista érzésekkel és gondolatokkal átszótt „egy akol, egy pásztor“ messianista álmától eltekintünk, az utópista és tudományos szocializmus kialakulásának történetében csak az egyetlen Karl Marx az, aki a szocialista gondolkodók és teoretikusok végeláthatatlan galériájában annyiszor megátkozott és felhánytorgatott zsidó származásával tündöklök.

Karl Marx az ő rendszeréről elnevezett marxista szocializmus révén érte el azt, hogy érte és miatta a világ összes antiszemita reakcionáriusai a modern szocializmus, vagy helyesebben: a modern szocializmus bölcséletét magában foglaló történelmi materializmust, a zsidóság, illetőleg a judaizmus terhére írják.

A marxizmust annál is inkább könnyű volt „zsidó lényegé“ leegyszerűsíteni, mert hiszen még az ugynevezett felvilágosodottak, sőt a köznapi szocialisták köré-

ben is kevesen tudják, hogy maga a marxi elmélet sem kizárólag Marx találmánya, hanem részben a materialista görög (Thales, Anaxagoras, Epikuros), a materialista német (Feuerbach), valamint a klasszikus német idealista filozófia (Hegel) zseniális ötvözetéből, amelynek rendszerében Marx csak a modern tőkés gazdálkodás beható elemzésével (Das Kapital) végzett korszakalkotó munkát, míg a tulajdonképpeni bölcséleti részt a százszázalékosan árja és fajtiszta germán Friedrich Engels dolgozta ki.

Az antiszemita reakcionáriusok ezenfelül arról is szívesen hallgatnak, hogy a zsidókérdésben éppen Marx volt az, aki a legantijudaisztikusabb (nem antiszemita!) álláspontot képviselte (Zur Judenfrage), mintahogyan minden fajtiszta antiszemizmust: Chamberlaint, Gobineaut és a „Mein Kampf“ silány érveit is megelőzve, egy szerencsétlen, fiatal bécsi zsidó tudós volt az, aki a legsúlyosabb, mert öngyűlöletből fakadó antiszemita ideológiát „ajánlódta“ a világnak: Otto Weininger, a „Nem és jellem“ szerzője.

A zseniális, de inkább rendszerező természetű Karl Marxon kívül a szocializmus története még csak egyetlen zsidó vezérégyéniséget tud felmutatni: Lassalet.

Ezeket megelőzőleg és ezek után a szocialista irodalom és a szocialista mozgalom történelme egyetlen korszakalkotó zsidó gondolkodót, vagy politikust sem jegyzett fel, ami azt bizonyítja, hogy a szocializmus, mint a társadalmi egyenlőség és igazságosság küzdelmének kerete, a zsidók nélkül, sőt gyakran a zsidóság ellenére is virágzott, harcolt és bukott el, ha a nagy történelmi fordulatok idején csatába kényyszerült a mindenkori ellenerőkkel.

A szocialista, helyesebben a kollektivistá gondolat már a klasszikus görögség fölöttalán árja egén is felkísértett: Platon „Állam“-ában, melynek kezdetleges kommunista ideái alapján egyes írók azt az állítást kockáztatták meg, hogy Platon volt az első bolsevista!

Az utópista szocializmus, mely gyakorlati tévedései ellenére, a szocialista gondolatot, gondolkodást és érzésvilágot a legtisztábban fejezte ki s amely Marxra is mély hatással volt: gyökeréig mentes minden zsidó befolyástól.

A katolikus világszemlélet halhatatlan lelki és szellemi hordozója, a mártírhalt halt Morus Tamás, a maga „Utopiájában“ öt évszázaddal ezelőtt már egy igazságosabb társadalmi rend képét rajzolta meg s a nők társadalmi és gazdasági egyenrangúságát propagálta! Ebben az időben még egyetlen zsidó sem élt Anglia földjén s így VIII. Henrik kancellárját nehezen lehet azzal a váddal illetni, hogy zsidó bérenc lett volna, aki alapjaiban akarta felforgatni a világot.

Keresztény és fajtiszta angol szocialista gondolkodó volt Owen is, aki Marxra szintén nagy hatást gyakorolt. Keresztények és angolok voltak az ugynevezett „manchesteri közgazdasági iskola“ összes írói is, akik polgári materialista elméletükkel a modern szocialista-materialista elmélet alapjait rakták le, illetőleg elözték meg. (Ricardo, Adam Smith, etc.)

A francia polgári forradalom „bolsevikiei“, — a forradalmi gyakorlat kíméletlen kezű férfiai: a jakobinusok, annak idején éppoly mumusai voltak egész Európának, mint a mai bolsevisták. De bármennyire gyűlölték őket és bármennyire rettegtek tőlük, azzal mégsem vádolhatták őket, hogy a zsidók bérencsei. Egyetlen zsidó sem volt közöttük mintahogyan a francia forradalom történetében egyetlen zsidó sem vitt szerepet. Marat, a francia forradalom Leninje ősi francia polgári-család ből származott, a francia forradalom Kereszténye: Danton szintén, a puritán és pedáns Ropespierre hasonlóképpen.

De szellemi vonatkozásban sem volt semmi befolyásuk a kortársi gettó-zsidóknak a francia forradalomra. Egész külön világban éltek még akkor s talán a legvilágibb zsidók sem olvasták az enciklopedisták, Voltaire vagy Jean Jacques Rousseau műveit. A forradalom mégis kitört, a zsidó segítség hiánya ellenére is!

MINDENKI HASZNÁLJA!

Franciaországban, Angliában, Romániában ép-pu-gy, mint Kanadában vagy még távolabbi országokban is, mindenütt csak dicsőretét fogja hallani az Urodonal páratlan jótéteményeinek.

A városokban és falvakban egyaránt, mindenütt találni fog betegeket, akik eme csodálatos gyógyszer intenzív használatára révén megszabadultak köszvény, reuma, vese és hólyagkővek okozta borzalmas szenvedéseiktől.

Ha azt akarjuk, hogy a köszvényes bántalmak gyógykezelése valóban eredményes és emellett kíméletes legyen, gondoskodnunk kell arról, hogy az a kezelés óhassa a testnek összes szöveteit és nedveit és hogy elérje az ízületek legátalább eső pontjait is. Nem elegendő, ha a vérkeringésből egyszerűen csak eltávolítjuk, illetve a vizelet útján kiválasztjuk azokat a „romlott nedveket“, amelyek hűgysav és hűgysav nátrium formájában elváltottatják a vér rendszer összetételét. Szükséges, hogy ezen kívül feloldjuk azokat a hűgysav lerakódásokat is, amelyek burkolat formájában lerakódnak a szövetekre, kergéket képeznek az ízületi szalagok mentén és a porcszöveten, homokszert lerakódásokat formálnak és ezzel megakadályozzák a végtag ízületek szabad mozgását. Erre a feloldó hatásra egyedül az Urodonal képes. Ily különlegesen erőteljes hatással csak az Urodonal rendelkezik; ami egyébiránt világsikerének magyarázata is.

Professor G. LEGEROT

Az algéri természettudományi főiskola volt élettani tanára.

AZ URODONAL

nélkülözhetetlen a köszvény gyógyításánál.

CHATELAIN-GYÁRTMÁNY
Használja teljes bizalommal!

Kapható gyógyszerárakban és DROGERIAKBAN

A francia szocialista elméletek is mentesek minden zsidó közreműködéstől. Fourier, aki a nagy keresztény egyházatyák mintájára (Szent Hieronimus) a tulajdont lopásnak minősítette, szintiszta francia volt. A másik nagy francia utópista-szocialista gondolkodó: Saint Simon márk, ősi arisztokrata családból származott; Babeuf, a francia forradalom nagy kommunista agitátora és mártírja pedig párizsi kispolgári család sarja volt.

A francia forradalom története ezeken felül számos szocialista-kommunista agitátor nevével jegyezte fel, akik a fogyasztási cikkek kommunális elosztását és az ipar szocializálását sürgették.

De maga az orosz bolsevizmus sem ugrott ki teljes fegyverzetben Zeus homlokából és szülőanyja, bábái és dajkái nem zsidók voltak, vagy legalább is elenyésző számban voltak azok. Az orosz marxizmus szálláscsinálója: Plechanov, fajtiszta orosz volt, Lenin, a bolsevista párt megalapítója nemesi családból származott. Pugacev parasztlázadásában a zsidók semmi szerepet nem vittek, nem is vihettek — kívül éltek az orosz népi élet érdekkeirén.

Ossendowszki Leninről szóló könyvében hiteles dokumentumok alapján írja meg, hogy Lenin ellen az első merényletet egy zsidó lény követte el, akit ki is végeztek. Az anarchista szocializmus elméleti meg-

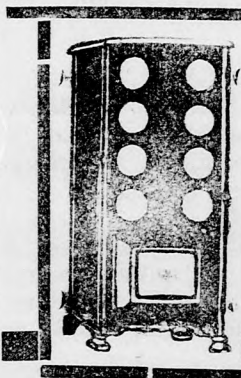
alapozója és az első munkásinternacionálé „enfant terrible“-je: Bakunin, Marx orosz-lánkedélyű ellenfele, dugszagad orosz nemesi család nyugalmát hagyta ott a forradalom ügyéért, éppu-gy, mint Kropotkin herceg, a cár rokona. A forradalom és a forradalmári élet szinte romantikus rajongója. E két nagy orosz forradalmár forradalmi sztratégiaja és taktikai felfogása sokkal döntőbben nyomta rá bélyegét Lenin gondolkodására, mint a zsidó Marx, aki híres kiáltványában a demokrácia hívének vallotta magát. (Lásd: Marx-Engels: Kommunista kiáltvány), amit Lenin — híven Bakuninhoz és Kropotkinhoz — teljesen elvetett.

Igy fest a tények megvilágításában a zsidó és az elzsidósodott szocializmus, vagy még inkább: a zsidó bolsevizmus legendája, minden legendák között a leghazugabb, leggonoszabb és a legcélzatosabb.

Az „elzsidósodott“ szocializmus legendája kizárólag Marx zsidó származásának tényére van elapítva, akinek kétségkívül döntő szerepe a tudományos szocializmus megalapozásában azonban csak egy fázist jelöl meg, míg a vele kapcsolatos antiszemita frazeológia az örökkévalóság igényével lép fel.

Az emberi korlátoltság örökkévalóságával.

SOK TIZEZER

10 kg. fával fűt egy normális szobát 24 órán át. — Gyártja:

megelégedett vevő bizonyítja, hogy a „ZEPHIR“ kályha az összes kályhák között a LEGJOBB!

Szántó D. és Fia

Oradea. Kapható mindenütt. — Kérjen díjtalan árjegyzéket. Képviselet: BARZEL vaskereskedés, Piata Mihai Viteazul 13.

HIVATA

Eg

Édes, egyetlen amikor én eztem, te még nem gem erre kénsze ni a te kicsi esze a büntudat, hogy amiért nem talá erőnek azt a pont a te nevelésed dalom tölti el a ez a levél is egy aki kétségbeesett keres: „Ha majd én törődtem a amikor pedig te már éreztem a lyát, beláthatod, hogy nem taláta leghelyesebb utat

Igaz, eddig nem Lehetőség, hogy valami, ami akar kezdem érdekli iránt. De ettől el vidított, amikor távol voltam tőle járt szívetem a zés vett rajtam vakban kifejezni, szintén van kisfi

A te nevelésed ijesztő nagy lére ki az én horizon meg. Az elmutt ges voltam és n szekrényemen lév abból az irányb szuszogás hallat vőhelyemről, me sokáig figyeltele tán morogtál is tál valamelyik ball-labdád belse lött, hajnali h fájdalmas ébren új megismerés: kell készítsenek, nak a teljesítés kilátástalanabbá

A lelkiismeret kor azt mondom akartam. Azt szeretni ezt a vagy, hogy bec érték a mi szá szentírás 24 kö günk kincseseb va a véredbe náli is nagyobb kitéve, ebből a ményiséget. Az a héber nyelve azokkal, akik kal, akik vért falain, amely inkvizíció vért áldozataival

1936-os bolseviz meg népink t hogy zsidó vas megszoktad, n kijelentik, hog nak róla, hogy azt is tud m akar élni. De lektől a hajsz fájój szívvel b a chéderbe vir

Másfél eszt lek a chéderb ennek az inte de az ami ko benne, azt tő az analfabétiz dent köszöni

WZO A zsidó Asszony

HIVATALOS LAPJA

Egy zsidó apa levele hatéves fiához

Irtá: SCHÖN DEZSŐ

Édes, egyetlen kisfiam, amikor én ezeket a sorokat papírra vettem, te még nem érted meg, mi az, ami engem erre kényszerít. Nem bírod még felfogni a te kicsi eszeddel, hogy az apádat gyöttri a bintudat, hogy lelkiismeretfurdalása van, amiért nem találta meg a nyugalomnak és erőnek azt a pontját, amelyről hozzáfoghatna a te nevelésedhez. Hogy mélyeséges aggodalom tölti el a te jövőd és sorsod miatt és ez a levél is egy olyan ember cselekedete, aki kétségbeesett helyzetében igazolás-félt keres: „Ha majd megnősz, győződj meg róla, én törődtem a dolgokkal, lám, 1936-ban, amikor pedig te alig voltál hatuszoros, én már éreztem a rámnehező felelősség súlyát, beláthatod, igazán nem rajtam mulott, hogy nem találtam meg a te érdekében való leghelyesebb utat.”

Igaz, eddig nem voltak ilyen gondjaim. Lehetséges, hogy a tudatom alatt motoszkált valami, ami akaratlanul is arra vitt, hogy kezdem érdeklődni nevelésügyi kérdések iránt. De ettől eltekintve? a te kacajod felvidított, amikor kimerített a napi robot s ha távol voltam tőled és eszembe jutottál, átjárt a szívem a melegség s egy olyan érzés vett rajtam erőt, amit nem tudok szavakban kifejezni, amit csak az ismer, akinek szintén van kisfia.

A te nevelési problémája, amely egy ijesztő nagy kérdőjel formájában vetődött ki az én horizontomra, hirtelen született meg. Az elmúlt éjjel történt, kegyetlenül ideges voltam és nem bírtam aludni. Az éjjeli-szekerényemen lévő óra hármát mutatott és abból az irányból, ahol te alszol, egyenletes szuszogás hallatszott. Ekkor lementem fekvőhelyemről, megálltam kiságyad fölött és sokáig figyeltelek. Te néha megrándultál, tán morogtál is valamit, biztosan veszekedtél valamelyik barátoddal, aki feltépte futball-labdád belsejét. S ott, a te kiságyad fölött, hajnali három órákor, abban a szinte fájdalmas ébrenlétben, felébredtem bennem az új megismerés: fel kell, hogy neveljelek, eio új készítelek az életre, de ennek a feladatnak a teljesítése egyre bonyolultabb, egyre kilátástalanabbá válik.

A lelkiismeretemet hívom tanunak, amikor azt mondom, hogy én kezdettől fogva jót akartam. Azt akartam, hogy tanulj meg szeretni azt a népet, amelyiknek gyermeke vagy, hogy becsüld meg azt, ami szent és érték a mi számunkra. Hogy ismerd meg a szentírás 24 könyvét, hitünk és nemzetiségünk kincsésbányáját, hogy prófétáink szava a vérebbe menjen át s ha holnap a mainál is nagyobb megpróbáltatásoknak leszel kitéve, ebből a könyvből meríts erőt és reményiséget. Azt akartam, hogy tanulj meg a héber nyelvet, amely összeköt bennünket azokkal, akik piramisokat építettek és azokkal, akik véruket hullatták Jeruzsálem várfalain, amely testvéri közelségbe hoz az inkvizíció vértanuival, a kozákmészárlások áldozataival és a feltámadó szentföld 1936-os hőseivel. Azt akartam, hogy ismerd meg népünk történelmét, nem elég tudnod, hogy zsidó vagy, mert annak született, mert megszoktad, mert rabjaink és caddikjaink kijelentik, hogy zsidók vagyunk és biztosítanak róla, hogy ez így van rendjén, hanem azt is tud meg, hogy a mi népünk örökké akar élni. De ki tanítson meg erre? Engem leköt a hajsza és a mindennapi gond, ezért fájó szívvel bár, de kénytelen voltam téged a chéderbe vinni.

Másfél esztendővel ezelőtt, amikor elvittelek a chéderbe, nagyon jól tudtam, hogy ennek az intézménynek vannak árnyoldalai, de az ami komoly érték és nemes tartalom benne, azt többre becsültem. Tudtam, hogy az analfabétizmus leküzdésén kívül sok mindent köszönhetünk a chédernek. A családi

élettel karöltve megadta népünknek azt a szilárd karakterét, amely lehetővé tette, hogy kétezer esztendőn keresztül megőrizze népi önállóságát.

S mit meséltél te, amikor hazajöttél a chéderből? Hogy a Csárnák Majsija csak délelőtt jár a chéderbe, mert délután kiviszik Szlatinára és megtöltik a zsebeit hevinggel és köserszappannal, hogy a kis Mechel folyton sírt, mert elvitték az anyja varrógépét adóba, meséltél arról, hogy a rebinek van kancsukája és tanítás közben sapkákat vasal. S amikor utánoztad a rebi káromkodásait, a szégyen pirja lepte el az arcom, s szótlanul, megsemmisültem lesütöttem a szemem.

De a chéderben és családon kívül környezet is van, az a közösség, amely hivatta van arra, hogy fejleszd öntudodat, fokozza itélőképességedet és tágitssa szellemi horizontodat. Vajjon milyen befolyással lehet rád a te környezet? Sigheten élünk, ez egy „város és anya Izraelben”, ahol csempészek és — lehávdil b'lef hevdéim — csodarabbik a hangadók; ahol tizenegyezer zsidónak nem fontos egy elemi iskola s az egyetlen, amely még létezik, lecsukta a közöny és a büns felelőtlenség; ahol olyan szülők, akik jó zsidóknak vallják magukat, lányukat, a leendő zsidó anyákat „benlakó”-nak adják a zárdába; ahol a hitközség (a galúti létformának ez a legkomolyabb és legrégebb fóruma) főleg abban az irányban fejt ki tevékenységet, hogy a font hus olcsóbb legyen egy lejjel, vagy drágább legyen egy lejjel; ahol ó, már nem téma a „gábuesz” meg a licitáción vett „alije”, az egyleti tisztesség meg

a chevra-bélyegző s a közügyek iránt való érdeklődést nem képes már ébrentartani se a hiúság, se a becsvágy... Ebben a meglóditott lelki városban, ahol csak riadt tekintetek és kenyér meg pénz után való hajsza van, a lelki és fizikai nyomornak ebben a fertőjében, ahol minden meglazult, ahol a zsidóság évezredek épülete minden ersztékében recseg és ropog, istenem, mit is tanulhatsz te környezetetől...?

Amikor elküldtelek a chéderbe, szerettem volna, hogy megismerd népünk vallását. Szerettem volna, ha ez a legegységérzés kifejlődik benned és annak prizmáján keresztül ismered meg sokezeréves nemzeti kultúránkat. A tiszta hitből fény, meleg és biztonság árad. Atyáink a gettóban szerények voltak és elégedettek, mert a hit volt az a gránitzikla megbúvó, ahová elmenekültek, ha kint tomboltak a vad elemek. De itt anarchia uralkodik vallási téren, itt csak végletek vannak, az apa még a „klauz”-ba imádkozik, vagy valamelyik beszmedresben, s amikor ő ott tölti a jomkippur 24 óráját, sanyargatva önmagát, bünbánóan és magábszállva, a fia, kinek füle mögött még látszik a pájész nyoma, felmegy a Szalaván-hegyre és baráti körben pikniket rendez...

A nyelvkérdést sem tudtam megoldani. Én magyarul beszélek veled, mert azt akarom, hogy a sígheti zsidók többségétől eltérően, legalább egy nyelvet ismerj tökéletesen. Barátaiddal jiddisül játszol és az iskolában román lesz a tanyelved. A héber tanulásnál a dialektus kérdése okoz nekem álmatlan éjszakákat. Ha szefárd dialektust tanulsz, galut-beli templomban nem imádkozhatsz és idegen lesz számodra az egész kultusz-élet, viszont ha a régi dialektust tanulod, nem fogod megismerni az új, élő héber nyelvet. Hogy mindkettőt tanulj meg, arra nem is merek gondolni, hová jutnál akkor, milyen zavar támadna a te kis agyadban?

Dehát végeredményben mire tanítsalak? Mit mondjak neked most, amikor ártatlanul és naivan csodálok az embert és a természet dolgait, amikor csupa kérdés és csodálkozás vagy, amikor mindent hiszel és kibontakozó

jellemedre minden külső befolyásnak formáló hatása van? Tanítsalak meg túrni és szevedni, ahogy kétezer esztendőn át őseink tanították gyermekeiket, adjam át neked is ezt a tradíciót, a galutnak ezt a nagy-nagy tanítását, vagy mondjam azt, hogy embernek születettél és jogod van járni felemelt fővel és egyenes gerinccel? Szerettem meg veled az élet gyakorlati oldalait, vagy ne törődjek a gyakorlati oldalakkal, bízzak mindent a véletlenre, s készítelek elő a jesivára, ahol megtanulod majd, hogy mi az „mim b'kudesim”, hogyan kell az oltár számára hibamentes átalokat kiválogatni, ehhez lesz jogod, itt mondhatok véleményed, szántani ugye fognak engedni, se vesutát építeni, se posztótszóni, s ha így foglak felnevelni, legalább meglesz a te saját világod és lesz egy kis gettó-ablakod, amelyen keresztül látni fogod a dolgokat, de az eseményekből csak azt fogod észrevenni, amit te akarsz, s érzésteleníted magad és várni fogod a messiást és hinni fogsz a nagy csodába: hogy van ember és van emberi jóság és hogy a holnap békét és boldogságot rejteget méhében a meggyőztört emberiség számára...

Édes, egyetlen kisfiam, te annak a népek vagy a gyermek, amely prófétákat és erkölcsöt adott az emberiségnek, s felemelte ezt az emberiséget állatias mivoltából és adott neki isteni eszmét és élettartalmat, — mondjam hát azt, hogy emiatt még neked is lehet jogod földhöz és naphoz, szabad levegőhöz és életreményiséghez?

Mire tanítsalak én, az édesapád? Mit mondjak neked, hogy az életben hasznát vedd? Melyik az a vágány, amelyiken elindíthatnám életedet?

... itt állok az ágyad fölött, hajnali három órákor, fájdalmas ébrenlétben, szívem tele van kétségbeeséssel s én kábultan, tágra nyitott pupillákkal belebámulok a kőbe, ahonnan kibontakozik az új 5697-es esztendő: hátha onnan jön valami intés, hátha onnan jön az utmutatás annak számára, aki a te agyodó

APAD.

AZ UJ ZSIDÓ

Irtá: dr. E. M. ZWEIG (Jeruzsálem)

A harmadik birodalom szellemisége erősen előtérbe helyezte a német-árja és a zsidó-sémita fajproblémát, ezzel kapcsolatban a fajfogalmat a maga nagy általánosságában. Nemcsak a hitleri tudósok, hanem híveik és imádóik milliányi tömege Németországban kívül úgy állítják be a zsidókat, mint egy „komondor”-fajt, amely az ő felfogásuk szerint a fajiság ranglétráján utolsó helyen áll.

Voltak a múltban és ma is vannak még lelkiismeretes tudósok, mint Zollschan, Kahn és mások, akik a mai zsidóság évezredek komponenseit akarják kimutatni. A mi népi politikánk praktikus célja számára egyszerűbb megmondások is eléggé szemléletesen mutatják, hogy mi zsidók fizikailag is sokkal egységesebb nép vagyunk, mint az államnépek közül sokan. Elég rámutatni arra a tényre, hogy a zsidók bárhol is éljenek a maguk széjjelzóródottságukban, könnyen felismerhetők fel arcukról, szemük kifejezősmódjából, mimikájukból, a nyelvükön feltétlenül meg lehet őket ismerni. De ezenfelül a zsidók között is nagy különbségek állnak fenn. Minden országnak más-más a zsidósága: tartásuk, hajszinük, arckifejezésük, koponyáformációjuk tekintetében mindig átvettek valamit a környező gazdanéptől. Nem akarjuk itt bővebben analizálni, hogy mindez miért van. Vajjon köze van-e ehhez a legitím és illegitim vérkeveredésnek, igyekszik-e a zsidóság a többségi nép szépségideáljaihoz igazodni, köze van-e ehhez a klímának, befolyásolja-e mindez a környezetet? Problémák, amelyek az északamerikai első bevándorlások idejében is felbukkantak, nem ugyan a zsidókkal, hanem azokkal az európaiakkal kapcsolatban, akik az ott élő törzseknek bizonyos tekintetben a hatáskörébe jutottak.

Palesztinába a mi napjainkban a föld hatvan országából igyekeznek a zsidók. Sok évszázados, egymástól való elidegenedés után kerülnek ide együvé. Nagyon elütök a vonásaik. Oroszország pusztaságairól látjuk ott a szőke, szlávok, sőt mongolok vonású zsidó ifjút, akiről azt akarják kimutatni, hogy eredetileg kazároktól származik és ott látjuk a Dél-Arábiából jött sötét barna jemenitát, egészen más fizikai felépítettségben. Nyugodtan lá lehet fogni, hogy a jemeniták arab származású zsidó prozeliták. És nézzük az Európa országaiából bevándoroltakat és meg fogjuk tudni különböztetni őket származási országuk szerint: a németet, a csehszlovákokat, a lengyelt, a magyart.

Ezeket a különbségeket Erec Jisrael centripetális ereje el fogja tüntetni. Az együttes ideál, amely a hazatérőket odavonzza Palesztinába, a föld, amely munkára egyesíti őket, a héber nyelv, amivel ezek a különböző országokból jött emberek megértetik egymást és végül a kölcsönös ellenség, amelyly szemben meg kell állania helyüket, új egységé fogja őket kovácsolni. Már látjuk például a szefárdok és askenázok közötti évszázados különbségnek az eltűnését. Palesztinában összeházasodnak egymással, egy földön dolgoznak egymás mellett, holott a diaszpórában szinte más-más zsidó csoportnak tekintették magukat. A jemeniták is igyekeznek minden tekintetben hozzáigazodni a többi zsidókhöz, ők, akik eddig a legizoláltabb életet éltek Erec Jisraelben. Hasonlóképpen áll a helyzet a bucharai, marokkói és a gruzi zsidók között.

Gyermekeknél a keveredés el fogja tüntetni a szülők feltűnő különbségét. olyan új, jellegzetes vonások állnak elő, amelyek meg-

teremhetik az új-palesztinai típust. A héber típus fog előtérbe kerülni, az egész embert a palesztinai klíma, az élemezés, a nyelv, a zsidó szellemiség sajátossága fogja formálni ősi zsidó típusá.

Bizonyára lesznek még zsidók, akik magukat eugenetikuskoknak mondják és asszimilációs hajlamosságuk következtében azt fogják mondani, hogy az ilyen berterjesztésű fajta nem olyan egészségesek sem testi, sem szellemi vonatkozásban, mint a kevert fajok és ki vannak téve az elfajzás veszedelemnek. Ez az aggodás azonban a mi esetünkben nem helytálló. Egészen más például egy alpesi falunak az „Inzuchtó” való félelme. Ide ugyanis évszázadokon át nem jöttek más elemek a magas hegyek és egyéb közlekedési akadályok miatt. Erec Jisrael földjére azonban egyre újabb és újabb elemek özömlenek a világ minden tájáról.

Hugo Hermann könyvet írt — „Palesztina wie es wirklich ist” címmel, amelyben azt mondja, hogy az ottani zsidók nemcsak erőteljesebbek és magasabbak, hanem egyáltalán szebbek lettek. Ezt fontosnak tartjuk kiemelni, mert tudjuk, hogy a régi emlékeink alapján, hogy a zsidó nép Palesztinában a környező más népek között szépségével, erejével, tartásának nemes vonalával tünt ki. Ha majd a zsidó nép centruma konszolidálódik, ha nyugodt fejlődésnek színtere lesz és kibontakozhatik benne majd a zsidó sajátos vonás, amely a diaszpórában tűnőben volt, akkor el fog következni annak is az ideje, hogy Erec Jisrael alkotó és formáló ereje ki fog sugározni a diaszpórában élő zsidóságra. Abban az arányban, ahogy egyre több gyümölcsöt és könyvet küldenek Erec Jisraelből a diaszpórában élő zsidók közé, ahogy a palesztinai iskolák különböző országok zsidó ifjait képezik ki, abban a mértékben a zsidó típust is meg fogják ismertetni az egész világgal. Ez a típus pedig nem lehet más, mint a szépségideálnak az a megnyilatkozása, amelyet a zsidó költészet gyöngyében, az Énekek Énekében találunk.

ALIA!
Romániában ép-
ég távolabbi or-
dicséretét fogja
téményeinek.
aránt, mindenütt
odálatos gyógy-
megszabadultak
ragkövek okozto
ényes bántalmak
ményes és emel-
skodniuk kell ar-
sa a testnek ösz-
egy elérje az izü-
ait is. Nem ele-
egyszerűen csak
urján kivánszjuk
amelyek hogy-
ormájában elvél-
életét. Szükséges,
zokat a hagsav
urkolat formájú-
kérges képez-
és a porco-
sokat formálnak
végig izületek
do hatásra egye-
ülönlegesen erő-
nal rendelkezik;
mogyarazata is.
LEGEROT
mánya főiskola volt
mára.
AL
szentírásban
RIÁKBAN
unkásinternacionálé
akunn, Marx orosz-
usgazdag orosz ne-
hagyta ott a forra-
y, mint Kropotkin
a forradalom és a
e romantikus rajon-
z forradalmár forra-
taktikai felfogása
mta rá bélyegét Le-
int a zsidó Marx, aki
demokrácia hívének
Marx-Engels: Kom-
amit Lenin — híven
rinhoz — teljesen el-
megvilágításában a
t szocializmus, vagy
bolsevizmus legendá-
között a leghuzagabb,
előzatosabb.
szocializmus legén-
zsidó származásának
akinek kétségkívül
mányos szocializmus
ban csak egy fázist
kapcsolatos antisze-
örökkévalóság ígé-
tség örökkévalóságá-

szonyit, hogy a
HIR"
ályhák között a
OBB!
s Fia
vaskereskedés, Piata
Mihai Viteazul 13.

Dr. Róth Dezsőné:

A WIZO nevelőmunkája

A Wizo általános ismert főcélja: a palesztinai asszony- és gyermek jólétének előmozdítása és a nő produktív-munkára való kiképzése.

Azonban még mielőtt áthatott bennünk a Palesztinaépítés gondolata és annak keretén belül a női munka szükségessége és fontossága, az a meggyőződés fűtött bennünket elejétől fogva, hogy a cionista eszme, amelyen a Wizo felépült, legalább is annyira a zsidó asszony, a zsidó anya szívére kell hogy legyen, mint a zsidó férfié. Másrészt mindig is tudtuk, de sohasem láttuk olyan közvetlenül, mint most, mennyi előítélettel, gyanúval sőt gyűlölettel kell népünknek megküzdnie, mint fenyegeti a piszkos áradat gyermekeinket is, legkorábbi ifjúságuktól kezdve, még akkor is, amikor még teljesen védtelenül és tehetetlenül állnak a külvilág gyűlölet-hadjáratával szemben.

A zsidó gyermek tudatosságainak első percétől kezdve minduntalan hallja a legkülönbözőbb variációkban, hogy a nép alsóbbrendű, hogy védekezni kell ellene minden irányban és hogy elérkezett az ideje annak, hogy e nép ártalmatlanná téve végkép letűnjék a világ színpadáról.

Mindezeket látva és tudva, feltettük tehát magunknak a kérdést, mit tehetünk mi zsidó anyák gyermekeinkért, hogy egyrészt megvédjük lelkiéletüket a gyűlölet romboló hatása, másrészt a külvilág drasztikus inzultusai ellen? Örökéletű magasztos ideállal kell gazdagítaniuk lelkiéletüket, hogy ne elkeseredéssel viseljék zsidó voltukat életfogytiglan rabláncoként, hanem örömmel vállalhassák a sorsot, mely osztályrészként nekik adott.

Ez ideál felé az ut, a zsidó sorsközösség felismerésén, egy egészséges zsidó nacionalizmuson, a cionizmuson keresztül vezet.

Mi tulajdonképpen a mi nacionalizmusunk? Egy fenkölt etikai gondolat, telve bensőszeretettel Izrael népe és annak történelmi értékei iránt, mint centrum és minden egyéb, minden emberileg értékes tulajdonsággal mint peripheria.

Es mi voltaképpen a mi cionizmusunk? Egyedüli remény a végveszély óráiban, utolsó kísérlet a zs dóság megmentésére.

Ezt a meggyőződést akarja a Wizo a jövő generációba átplántálni. Megismertetni a zsidó ifjúsággal a dicsó multat, mélyen gyökerező etikáját, kulturáját, irodalmát és művészetét.

A magunk nevelése nem ennek a megismerésnek jegyében állott; ha tehát gyermekeinket a fenti irányban akarjuk nevelni, felvilágosító munkánkat elsősorban az anyák körébe kell megkezdni.

Fokozottan fontos a Wizo ön-nevelő munkája, ezért tulajdonunk oly nagy jelentőséget a Wizo térhódításának a zsidó társadalom minden rétegében és ezért szögezzük le oly nagy örömmel a ténny, hogy a mozgalmunk napról-napra terjed.

Nevelő munkánk eredménye, hogy asszonyok, akik a Wizo-munkában részt vesznek, szinte önkéntelenül részeseimnek zsidóságukra és lassan-lassan ösztinte kapcsolatot éreznek néppel, melytől azelőtt lehetőleg távolmaradtak. Tudatos tagjai esznek a zsidó közösségnek, amelyért szívesen lépnek sorompóba és vállalnak sokszor nehéz és fárasztó munkát is — megmondás és zugolódás nélkül.

Es ha valamire büszké vagyunk mi, Ardeal Wizo-asszonyai, úgy az nem csak a számszerű eredmény, hogy a Wizo 9 év fáradságos munkája után 3700 tagot számlál, mert ez nagyrészt helyes organizáció kérdése.

De megelégedéssel tölt el és új munkára lelkesít bennünket az a tudat, hogy zsidó otthonoknak zsidó anyákat nevelünk, kik tudják, hogy a jövő generáció sorsa nagyrészt az ő kezükbe van letéve és akik a családon belül és kívül egyaránt kerszik az utat, mely népi megújulásunkhoz vezet.

Minden, amit a Wizo tesz, itt, Palesztinában, vagy bárhol a világon, ahol működik, egy célt szolgál csupán: egy szebb és biztonságosabb alapokon épült zsidó jövő megteremtését, a zsidó ethos megmentésére és a jövő generáció boldogulására. Ehhez segítsen bennünket Isten!

A sígheti Joung-Wizo, szeptember hó 13-án tartotta meg, hat heti nyári szünet után, első kulturstélyét. Fuchs Géza vendéglátó, aki most tért vissza Palesztinából, előadást tartott az aktuális erעי eseményekről. Érdekes előadásában, melyet a hallgatóság mindvégig figyelemmel kísért, kiemelte a Jisuv zsidóságának példás magatartását a zavarássok ideje alatt. Utána Katz Manci Joung-Wizo tag tartott szón felolgozásban és élvezetesen előadást Josef Trumpeldorról, az első chalucról és zsidó nemzeti hősről. Az est a Hatikvah elénekkelésével ért véget.

„SHANI”

Keleti zsidó iparművészet és társadalmi segély Palesztinában

A Balfour-deklaráció után futótűzként járt szájról szájra a Közelkelet országain át: „Palesztinát visszaadták a zsidóknak, Jeruzsálemnek újra zsidó királya van!” Ez a hír volt a jeladás sokezer vallásos zsidó felkerekedésére. Azt hitték, eljött a galutból való megváltás, teljesült az ima a Szentföldre való visszatérésért, amit naponta háromszor mondtak el.

Es felpakolták minden vagyonukat, karjukba vették csecsemőiket és utnak indultak. Heteken, hónapokon át mentek tevéken, szamarakon és sokszor gyalog. Így keletre át hegyeken és pusztákon, viharokon, beduinok támadásain keresztül. Vándorlásuk a zsidók egyiptomi kivonulására emlékeztetett. Ők is vagyonuk, gyermekek és hozzátartozók elvesztésével fizették meg vándorlásukat. S amikor végül a szent vároba, Jeruzsálembe érkeztek, amikor azt hitték, hogy vágyakozásuk céljához értek, — mily nagy volt a csalódásuk: nem volt zsidó királyság, nem volt zsidó király, nem volt senki, aki fogadja őket. Elhagyott, dűlledező viskókat kaptak, így kellett berendezkedniük új életüket. A férfiak foltosmesterek voltak, akik szegényes számszámokkal járták az utcákat, nem-e akadt valami javítanivaló és így 5—7 piaszt kerestek naponta. Sokan teherhordók voltak. Hogy az élet elviselhető legyen, az anyák is kétszer-háromszor hetenként el-indultak koldulni.

Ebben az időben alakította meg Miss Szold a Hisztaadrut Nasim Ivriót-ot. Európai és keleti nőket fogott egybe, hogy az anyák és a gyermekek társadalmi segélyezésének művét dolgozzanak.

Ezeket a keleti asszonyokon segíteni kellett, nehogy az uccai koldulásba süllyedjenek és gondoskodni kellett arról, hogy otthon maradjanak, dolgozhassanak. Ez volt az a gondolat, amely a H. N. J.-t vezette. Szerencsés véletlen segítette elő a gondolat megvalósítását. Az egyik legszegényebb negyedben összegyűjtötték az asszonyokat és megpróbálták velük mindenféle munkát, stoppolást, foltozást, stb. elvégeztetni. Ez a kísérlet azonban megihusult. Az asszonyok nem tudtak dolgozni. És amikor tovább mentek, tovább kutattak aziránt, hogy mivel foglalkoztak ezek a nők régi hazájukban, kiderült, hogy ősi hagyomány folytán mindenféle iparművészeti munkához értenek, így horgolás-hoz, kötéshez, szövéshez, kosárfonáshoz, csipkékhez, ezüstműveléshez, stb. Különösen a jemeniták tüntek ki.

Ezen a ponton indult el a H. N. J. működése. Így alakultak meg a „Shani” műhelyek, mint H. N. J. keretében működő konstruktív társadalmi segélyosztály, hely egybegyűjtötte mindazokat, akik ehhez a munkához értettek. Bátorította őket és mindent kihozott belőlük, ami eredeti érték volt technikájukban.

A Shani-műhelyekben készült asztalterítők, párnákat, függönyöket, ruhákat, bluzokat, stb. könnyűszerrel lehetett elhelyezni a küll- és belföldi piacon. Így oldódott meg a kenyérkereset kérdése azon nők számára, akik a Shaniban dolgoztak.

Az utóbbi évek fejlődése igazolta, mily szükséges és áldásos volt ez a munka. A műhelyek nagy vállalatá alakultak át, de

ugyanekkor a konkurencia is kifejlődött, miután az összes városokban magánkereskedelmi ággá nőtte ki magát ez a népművészet. Kezdetben csak a jemenita munka dominált, ma azonban már egészen kis százalékat képvisel ebben az ágban a zsidó munka, miután tele van arab, magyar, kínai és japán termékekkel. A Shani az egyetlen vállalat, mely a tiszta zsidó népművészet hordozója. A jemenita népművészet fenntartása és előmozdítása mellett az utóbbi időben más feladatok is teljesített a Shani. A jemenita bevándorlás lényegesen fokozódott. Aki nem látta ezeket az embereket megérkezésük idején, az nem tudja mily nagy a nyomoruk. A Shani volt az, mely nyomban felfogadta őket és két-három hónapi kísérletezés után már keresetbe juttatta őket, mialatt a férfi még kereset nélkül állott. Ez a munka sok időt, energiát és pénzt emésztett fel, ami erősen érezhető az utóbbi évek mérlegében.

De ennek a munkának általános kulturális és történelmi értéke is van. Mint egész Arabia, a Jemen is egyik legelzárta és legismeretlenebb országa a földnek. Különböző mondák arról tanuskodnak, hogy a zsidók már a szentély ideje óta élnek Jemenben. Az első adatok a jemenita zsidókról 1166-ból egy utazási leírásból származnak. Megtudjuk többek között, hogy a zsidók töltötték be a kézműiparosok rétegét, amely hiányzott az araboknál. Így legenda szerint a zsidók mint aranyművesek kerültek Jemenbe és már ez is mutatja, hogy már régóta foglalkoznak kézműiparral. Már a Biblia leírásaiból tudjuk, hogy milyen iparművészeti ágakat kultiváltak a zsidók a szentély berendezésénél és fel díszítésénél. Ha figyelemmel kísérjük a Biblia erről szóló leírásait, megállapíthatjuk, hogy a jemenita zsidók megőrizték mindezen iparművészeti ágakat: az ezüst- és aranyművelést, a fém munkálatokat, fametszeteket, a kötést, a szövést és kőfaragást. De még mindig nincsenek kimerítve azon értékek, amelyek a zsidóságnak ezen rétegében rejlenek és a Shanira még óriási feladatok várnak ezen a téren.

Palesztinai humor

A zsidó és arab erőviszonyok jellemzéséről jár szájról-szájra a következő anekdota:

Az arabok küldöttsége jár a kormányzónál és kéri, hogy ő ne avatkozzék be a zsidók és arabok belső viszályába, hanem adjon nekik három napot, majd ezalatt elintézzék velük mindent. Mire a kormányzó így felelt: Szép, szép, de az ímént volt itt a zsidók küldöttsége és ők ugyanerre a célra csak három órát kértek.

A jeruzsálemi ostromállapottal kapcsolatban írja az egyik újság:

Egy szefárd zsidó bement a rendőrségre engedélyt kérni, hogy este 7 óra után is ki-mehessen, mert a felesége a kilencedik hónapban van és esetleg éjjel orvosért fog kellennie. A rendőrtisztviselő megkérdi: Es hol az orvosi bizonyítvány arról, hogy a felesége csakugyan már legközelebbre gyereket vár? — Chajele, Chajele! Gyere csak ide! — szól hátra a szefárd a feleségének, aztán mosolyogva kérdi: kell még orvosi bizonyítvány is?

Kulturdélutánokat rendez a cluji WIZO

Még nem volt nagyobb összejövetelünk, még nem alakult ki ezévi munkaprogramunk, de volt már egy sikertombolást, ahol örömmel láttuk a nagyszámú megjelent hölgyeket és az élnk érdeklődést a mi munkánk iránt. Még csak tervezgetünk abban az irányban, hogy mi mindent fogunk alkotni a most kezdődő munkaszünetében, de van már egy programot, amely bizonyára hozzá fog járulni munkánk tartalmának kimélyítéséhez. Októberi kezdettel havonkénti kulturdélutánokat fog rendezni a Wizo. Ezek a rendezvények azonban el fognak térni az eddigi megszokott teadélutánoktól. Ezek a rendezvények kizárólag kulturdélutánok lesznek. Általános jellegű előadások és revük, amelyeket olykor egy-egy ismert előadó művésznő fellépése fog tarkítani. Az előadások egyrészt a Wizo munka ismertetésére, másrészt irodalmi és különböző zsidó ismeretek terjesztésére fognak szolgálni. A kulturdélutánokon nem lesz belépődíj.

WIZO-HIREK

Wizo élet Bistritsán. A bistritai Wizo egy jólsikerült tombolával egybekötött foglalkozást rendezett, felerész a fehéreműködés és felerész a KKL 40.000 dunam akciója javára. Mint vendég, Bär Magda, a deji Wizo elnöknője tartott igen nívós és tartalmas beszédet, melyet a publikum tetszéssel és megértéssel fogadott. Szívvel köszönjük Bär Magda látogatását és köszönetet mondunk ezúton is mindazoknak, akik részvételükkel, büffével és tombolatárgyakkal hozzájárultak a rendezvény sikeréhez. Az est sikerének érdekében sokat fáradozott Berlad Gusztá, Kofler Rózi, Löwy Lóri, Hirsch Etel, Nierenfeld Jetty, Rössler Ella, Scherf Etus és Öhlbaum Margit.

Az oradeai Wizo a mult héten megtartott garden partija a hűvös időjárás dacára is igen jól sikerült, ami a Wizo asszonyok áldozatkészségének és munkásságának köszönhető. Kiemeljük különösen Epstein Samuné, dr. Halmi Istvánné, Heller Józsefné, dr. Jermiás Aranka, Schiller Sándorné és Teller Jakabné nevét, akik dr. Markovits Ignác elnökkel az élen mindent elkövettek az est sikere érdekében. Nem feledkezhetünk meg a házikisasszonyokról sem, akiknek ezúton mondunk köszönetet a tombola-jegyek eladásáért.

Új Wizo csoport alakult Lunca Bradului-on. Liguornik Amália, a toplitai Wizo elnöknője és Brumberg Olga, a toplitai Wizo egyik vezető tagja szeptember 9-én meglátogatták Lunca Braduluit, mely alkalommal a következő hölgyek jelentek meg egy összejövetelen: Jakab Joán, Leib Rózi, Márk Helén, Gaál Margit. A hölgyek Liguornik Amália javaslatára örömmel határozták el, hogy külön Wizo csoportot alakítsanak — miután eddig a toplitai csoporthoz tartoztak — és kimondták a csoport megalakulását, egyelőre 10 taggal. Elnökön Jakab Joán lett, aki az eddigi munkában is lelkesen kivette részét.

Aradi Wizo-hírek. Aradon Wizo körökben nagy lendülettel indult meg az új őszi szezon. A nyaralásból visszaérkező Wizo-asszonyok újult erővel és friss ambícióval fognak neki a munkának. Egy közös gyűlés keretében ki lett dolgozva az ezévi munkaprogram, el lett határozva egy sorsjáték lefolytatása és egy igen nívós kulturprogram lett összeállítva. F. hó 7-én Weissberger Magdánál volt feketekávé délután keretében nagyszabású összejövetel, ahol Weicherz né Werner Magda (Palesztina) tartott igen érdekes beszámolót a palesztinai életéről, főleg részletesen kitért a palesztinai háziasszonyok életére. Előadását nagy figyelemmel és együttérzéssel hallgatták. Dr. Goldschmidt Lipóné a cluji konferenciáról és karlsbadi élményeiről beszélt, szavai igen megkapó hatásúak voltak. A délután fénypontja és kedves meglepetése dr. Róth Dezsőné (Timisoara) váratlan megérkezése volt és megjelenése nagy örömet és osztatlan lelkesedést váltott ki. Dr. Róth Dezsőné az ő egyedülálló, közvetlen és mindig mély hatást kiváltó előadásmódján beszélt az általános zsidó helyzetről és a council gyűléseiről. F. hó 8-án Rényi Tibornánál nagyszámú meghívott hallgatóság előtt Weicherz né megismételte palesztinai beszámolóját, mellyel ismét igen nagy hatást ért el. Az aradi Wizo máris számos új taggal szaporodott és a Wizo vezetőség elhatározta, hogy jövő hónap elején egy nagyszabású és ünnepléses megnyitót rendez a Wizo új helyiségében. Reméljük és hisszük, hogy a jövőben még jobb eredményt fogunk tudni felmutatni, mint az elmúlt estendőben.

H. L.

Hogy hitre előtt

Meghatározta életét gyorsan telen Hatvan visszautolsó gyar Hír szültte

A rákoskeresztű den nagy részét Hatvani Péter. fiatalember, aki gyulladás tragikus tének utolsó órá és gyötrelmes lelő nő lélek vérsó ak tére. A hírs sokar tálták s valóban sabb kérdés: r órában a bárt e leknek vannak len kalandjai, de tollát kívánja meg maradhat más fe Péter utolsó órái szültséggel terhes

Báró Hatvani ták be a Park-sz vakbélitji fájdalom gálat után fél órá küld, de a műtét lattal. A vakbél öntötte a hasüreget szott, hogy a bető áll be, de csütő szaka beállt a K nem tudta többé sabbban fellépő ijesztően magasi vid percekőt eltel meletén kívül volt san ekövetkezett

Már a hajnali ágya mellett volt söházi tag. Hat hánykolódni kezd mormolt. Vida Je — Vissza... viss megérteni.

Vida Jenő az o — Doktor ur, r gyan rajta? Az á akar mondani. I magához tudná t — Megpróbálta Feckendőjével fecskendezte. Né szemhéja remegni nyitotta a szemét fölé hajolt.

— Fiam, akar A beteg mosoly soly volt ez, a o gyötört lélek refl lehelt valamit. V orvos kezébe ad Jenő a hallgatós tette. Így nagyne — Visszatérni.

Vida Jenő meg az orvosra. Azt fordult:

— Értem, fiam hitere. Igaz? A beteg óriási hét... A szanatór személyzetet. Vid — Néhány tan ta az orvos felé tórium lakói közl urat.

— Sok időnk fejszólva. — M Vida Jenő sietl latkozott, amel Hatvani Péter, t elhatározóképesse elhagy felvegyenek be. Nemsokára sen a szobába, a teg végső agóniá közben újból elve

— Doktor ur mindenáron maga bární, ezt a nyil — Az orvos a vég fantint adott szert, ami átsegi tikus percekben. I lenet játszódt megremegett, ma da melléje lépett nyilatkozatot.

WIZO

bb összejevetelünk, ezévi munkaprogramja sikerült tombolánk a nagyszámú érdeklődést csak tervezetünk egy mi mindent fozzó munkaesztet-programpont, amely a munkánk tartalma. Októberi kezdettel a rendezni a foglalkozott teadélutánok kizárólag kulturális jellegű előadásokat olykor egy-egy fellépése fog tartani a Wizo munkairodalmi és különterjesztésére fognak a munkák nem lesz be-

HIREK

A bistrítai Wizo egyebek között foglalkoztat a fehérmű-akcióra 100.000 dunam akciója. Magda, a deji Wizo és tartalmas beállításuk tetszésel és a közönségnek Barabásról szóló beszámolókat a részvételükkel. A közönségnek Barabásról szóló beszámolókat a részvételükkel. A közönségnek Barabásról szóló beszámolókat a részvételükkel.

mult héten megtartott a Wizo asszonyok alkalmasságának előadását. A közönségnek Barabásról szóló beszámolókat a részvételükkel. A közönségnek Barabásról szóló beszámolókat a részvételükkel.

lt Lunca Bradului-on a Wizo elnöknője a Wizo egyik vezetője. A közönségnek Barabásról szóló beszámolókat a részvételükkel. A közönségnek Barabásról szóló beszámolókat a részvételükkel.

Aradon Wizo körében a meg az új őszi szezonra. A közönségnek Barabásról szóló beszámolókat a részvételükkel. A közönségnek Barabásról szóló beszámolókat a részvételükkel.

adástól kezdve a Wizo asszonyok alkalmasságának előadását. A közönségnek Barabásról szóló beszámolókat a részvételükkel. A közönségnek Barabásról szóló beszámolókat a részvételükkel.

Hogyan tért vissza a zsidó hitre három órával a halála előtt báró Hatvany Péter

Dramai hitvallás a halálos ágyon

Megírta az Uj Kelet is báró Hatvany Péter halálát, akinek életét 34 éves korában tragikus gyorsasággal oltotta ki egy hirtelen fellépett vakbélgyulladás. Hatvany Péter báró halálos ágyán visszatért a zsidósághoz. Elete e utolsó perceiről a budapesti „Magyar Hírlap” az alábbi drámai feszültségű riportot közli:

A rákoskeresztúri izraelita temetőben kedden nagy részvét mellett temették el báró Hatvany Pétert. Ez a harmincnégyesztendős fiatal ember, akivel egy gennyes vakbélgyulladás tragikus gyorsasággal végzett, életének utolsó óráiban — bizonyára hosszu és gyötrelmes lelkítusa után — egy kilobbanó lélek végső akaratát visszatért ősei hitére. A hirt sokan és sokféleképpen kommentálták s valóban alig képzelhető el izgalmasabb kérdés: mi kényszerítette az agónia óráiban a bárót erre az elhatározásra? A léleknek vannak csodálatos és ellenőrizhetetlen kalandjai, de ezeknek megfejtése az író tollát kívánja meg. Az újságíró számára nem maradhat más feladat, mint báró Hatvany Péter utolsó óráinak, ezeknek a drámai feszültséggel terhes óráknak megörökítése.

Báró Hatvany Pétert tíz nap előtt szállították be a Park-szanzatóriumba, miután heves vakbél-táji fájdalomról panaszkodott. A vizsgálat után fél órával már a műtőasztalon feküdt, de a műtét mégis elkésett egy gondolatlat. A vakbél perforálódott s a genny elöntötte a hasüreget. Néhány napig úgy látszott, hogy a beteg állapotában némi javulás áll be, de csütörtökről péntekre virradó éjszaka beállt a krízis és a beteg szervezet nem tudta többé leküzdeni az egyre súlyosabbban fellépő általános sepsist. A láz ijesztően magasra szökött s a beteg rövid percekkel eltekintve, szinte állandóan eszméletlen kívül volt. Így multak az órák s lassan ekövetkezett a reggel...

Már a hajnali óráktól kezdve a nagybeteg ágya mellett volt állandóan Vida Jenő felsőházi tag. Hat óra tájban a beteg hirtelen hányni kezdett és tagolatlan szavakat mormolt. Vida Jenő az ágy fölé hajolt.

— Vissza... vissza... — többet nem lehetett megérteni.

Vida Jenő az orvoshoz fordult: — Doktor ur, nem tudna segíteni valahogyan rajta? Az az érzésem, valami fontosat akar mondani. Ha legalább néhány percet magához tudná téríteni...

— Megpróbálhatjuk — felelte az orvos. Fecskendőjével digitális szívott fel és befejezte. Néhány perc múlva a beteg szemhéja remegni kezdett és nemsokára kinyitotta a szemét. Vida Jenő ismét az ágy fölé hajolt.

— Fiam, akarsz valamit mondani? A beteg mosolygott. Fáradt, elgyötört mosoly volt ez, a deliriosus fájdalomtól elgyötört lélek reflexe. Alig hallható hangon lehelte valamit. Vida Jenő nem értette. Az orvos kezébe adta a sztetoszkópot és Vida Jenő a hallgatócsövet a beteg szája közelébe tette. Így nagynehezen hallott valamit: — Visszatérni... vissza akarok térni!

Vida Jenő megrendülten nézett a betegre az orvosra. Aztán ismét Hatvany Péterhez fordult:

— Értem, fiam... vissza akarsz térni őseid hitére. Igaz?

A beteg óriási erőfeszítéssel intett. Negyed hét... A szanzatóriumban most váltották a személyzetet. Vida Jenő gyorsan intézkedett. — Néhány tanura lenne szükség — mondta az orvos felé fordulva. — Talán a szanzatórium lakói közül fel lehetne kérni néhány urat.

— Sok időnk nincs — mondta az orvos fejezőlve. — Majd megpróbálom.

Vida Jenő sietve megszerkesztett egy nyilatkozatot, amely így kezdődik: „En, báró Hatvany Péter, teljes öntudattal és szabad elhatározóképességgem birtokában kívánom, hogy felvegyenek a zsidó egyház kötelékébe.” Nemsokára négy tanu ment be csendesen a szobába, ahol már megkezdődött a beteg végső agóniája. Báró Hatvany Péter időközben újból elvesztette eszméletét.

— Doktor ur — mondta Vida Jenő — mindenáron magához kell téríteni. Történiék bármilyen nyilatkozatot alá kell írnia.

Az orvos a végsőre szánta el magát. Strofantint adott be, a legerősebb szívizgató szert, ami átsegíthette a nagybetegre a kritikus percekben. Most pontosan az előbbi jelenet játszódott le, a beteg egész testében megremegett, majd kinyitotta a szemét. Vida melléje lépett és halk hangon felolvasta a nyilatkozatot.

— Ha ezt aláírod, fiam, akkor visszatérsz őseid hitére.

A beteg bólintott, teljes öntudattal megértette. Ketten felemelték a párnát és az orvos kezébe adta a tollat. Báró Hatvany Péter bágyadtan, erőtellenül aláírta a nevet.

— Papot akarok! — mondta aztán elhaló hangon.

A nyilatkozatot a tanúk is aláírták. Négyen voltak, két keresztény és két zsidó. Utána rögtön kimentek a betegszobából. Vida Jenő pedig a telefonhoz lépett és dr. Hevesi Simon főorvosot hívta föl. Halk hangon beszélt:

— Főtisztelendő ur, életbevágóan fontos ügyről van szó. Egy testvérünk vissza akar térni a zsidó hitre... Szíveskedjék azonnal ide fáradni.

— Az lehetetlenség, kegyelmes uram. Most hét óra van. Nyolc órákor ünnepi istentiszteletre kell mennem. Majd értesitem a fiamat.

Multak a percek, a negyedórák. A rabbi még mindig nem érkezett. Vida Jenő nyugtalanul nézte az óráját, majd orvoshoz fordult:

— Mennyi ideig tarthat még?...

— Legfeljebb két-három óra hosszát.

A papi áldás... És közben az orvos, pravazzal a kezében, küzdött a beteg életéért. A beteg rettentően hányni kezdett, lázas szavakat mormolt. Ki tudja, milyen árnyak jártak hozzá látogatónak?... Ki tudja, kikkel beszélt... A haladó lélek végső, elkésett finisét verekedte a halállal.

Nyolc óra... Nyit az ajtó. Hevesi Ferenc rabbi lépett be rajta.

— Nem jöhöttem előbb — mondja rögtön. — Gyalog jöttem. Az ünnep miatt...

— Siessen, főtisztelendő ur — mondotta Vida Jenő.

A beteg ebben a pillanatban újra eszméletre tért. Teljesen magánál és örömmel üdvözölte a rabbit. Hevesen megszorította a kezét és halkan mondta:

— Nagyon boldog vagyok...

Hevesi Ferenc elolvasta a nyilatkozatot. Minden rendben, formailag semmi akadály se volt, hogy a haladó visszatérjen a zsidó hitre. A rabbi az ágy mellé lépett:

— Báró Hatvany Péter testvérem — mondta a rabbi halkán és komolyan — én ennek a nyilatkozatnak alapján visszafogadlak egyházunk kötelékébe és egyházunk ősi szertartásai szerint megáldalak.

A Cionista Világszervezet nagyfontosságú tárgyalásai Antonescu román külügyminiszterrel

Nahum Goldmann megbeszélései a közelgő népszövetségi Palesztina-vitára

Genf, szeptember 25. Dr. Nahum Goldmann, a Jewish Agency és a Cionista Világszervezet genfi megbízottja tegnap meglátogatta Victor Antonescu román külügyminisztert. Goldmann ismertette Antonescu előtt a németországi és kelet-európai zsidó kivándorlóik palesztinai leteleptésé-

Minden autósnak a tartányában ETHYL KÉK BENZINT kell tartania.

Ez a benzin, amelyet „1936 típusu benzin”-nek lehet nevezni, az „Unirea” társaság gyártmánya és az „Ethyl Gasolin Corporation” képlete alapján készül.

- Minthogy antideetonáns készítmény, a robbanás lökéseit a minimumra redukálja és a motort kevésbé koptatja.
- Használjon Ethyl kék benzint, a gép gyorsabban vált sebességet, és könnyebben veszi az emelkedéseket.
- Az ár, első pillantásra magasabb, kompenzálódik azáltal, hogy az Ethyl kék benzin literenként több kilométert ad.

Az éterszagu betegszobában halkán szalltak az ősi héber ima mondatai. A nagybeteg mosolygott, aztán mélyet sóhajtott. Arcán látható volt a megkönnyebbülés... A lélek megszabadult kínzó terhétől. A rabbi végzett, halkán elhagyta a szobát, sietett az istentiszteletre.

Három órával később az orvos lefogta a halott szemét. Apolók jöttek s a holttestet lepedővel terítették le...

Nógrádi Béla.

A baloldali Poalecionista Zerubavel felhívta a figyelmet arra, hogy Palesztinában külföldi agitátorok a fajvédő izgatás magvait szórták szét. Az általános munkás-szakszervezet delegátusa kijelentette, hogy néhány fanatikus szélsőségesen kívül, a palesztinai zsidóság békés együttműködést kíván az arabokkal. Sok zsidót öltek meg az arabok a legutóbbi zavargások alatt,

de zsidó kéztől egyetlen arab sem halt meg.

A terror támogatói az arab sejkék és a kapitalista effendik. A palesztinai zsidó munkásság nem tűri, hogy építőmunkáját hazájában megakadályozzák, de éppen ennyire nem kívánja megsérteni a palesztinai arab proletáriátus jogait. Ellenkezőleg, a zsidó munkásságnak elsőrangú érdeke, hogy az arabság teljes mértékben részesüljön azokban a kulturális javakban, melyeket a zsidó intelligencia honosított meg Palesztinában. Semmiem akadályozhatja meg azt a jóindultu törekvést, hogy az arab és zsidó munkásság között együttműködés jöhessen létre.

— Kérem. A Royal slágermozgó igazgatósága tisztelettel kéri kedves közönségének szives elnézését, hogy a „Mayerling” előadásaira a filmmel szemben megnyilvánult szokatlan nagy érdeklődés miatt, nem tudott mindenkinek helyet biztosítani. Mivel a film állandóan rendkívül nagy közönséget vonz, ajánlatos jegyről idejében gondoskodni, azt elővételben megvenni, vagy telefonon megrendelni. (Telefonszám 5-66).

A Palesztina-kérdés emelkedett szellemű vitája a párizsi nemzetközi fajvédő-ellenes kongresszuson

Langrage francia miniszter beszéde a francia forradalom hatásáról a zsidóság életében

Párizs, szeptember 25. Az antiszemitizmus és fajvédelem elleni világkongresszus tegnap ülésén Langrage francia miniszter emelkedett szólásra és a fajvédelmi teóriákat a szociális harcok egyik jellegzetes megjelenési formájaként jelölte meg. Elesen támadta azokat a zsidókat, akik elfelejtik, hogy szabadságjogaikat a francia forradalomtól kapták. Franciaország derék munkásai és parasztjai felvonták még a Dreyfus-per zsidóhecei ellen is. „Nagyon szeretném — fejezte be beszédét Langrage — hogy bizonyos zsidó elemek ne felejtsek el, miszerint a sans-cultuk harcolták ki a fajok szabadságát. Ezután egyes országok jelentései követ-

keztek a fajvédelmi mozgalmakról. Az orosz delegátus bejelentette, hogy az antiszemitizmus, mely a cári uralom maradványa volt, teljesen kipszult Szovjet-országból. Az angol delegátus közölte, hogy Angliában az antiszemitizmus kis mértékben bár, de felütötte a fejét. A kormányának és a hatóságnak még nincs tennivalója a kisméretű izgatással szemben, a zsidó lakosság pedig nem aggodalmaskodik. Megrázó volt a román és lengyel delegátusok jelentése. Leon Castro, Egyiptom képviselője bejelentette, hogy Egyiptomban eredményes antihitlerista mozgalom alakult ki. Ezután Palesztina jelentései következ-

אתרוגים, לולבים, הדסים צו האבען אין בית המדרש אהל משה ביא ר' יוסף וואהל Cluj, Strada F. David 11.

SPORT

Ha a magyarokat legyőzik, fejenként 8000 lej prémiumot kapnak a román válogatott játékosok

Hétfőn állítják össze véglegesen a román csapatot — A mérkőzés az eredeti tervtől eltérőleg az ONEF stadionban lesz — Langenus a játékvezető

Cluj, szeptember 25. (Az Uj Kelet tud.) Az október 4-én Bucarestben lejátszásra kerülő Románia—Magyarország válogatott labdarugómérkőzés iránt eddig nem tapasztalt érdeklődés mutatkozik. Ez érthető is, mert a román labdarugás történelmének ez legkimagaslóbb eseménye. A mérkőzéssel állandóan foglalkoznak a labdarugó sport hivatalos irányító szervei és hogy milyen fontosságot tulajdonítanak hivatalos körökben ennek a mérkőzésnek jellemző, hogy az illetékes bizottság ülésén állandóan maga Tilea Viorel dr. a labdarugószövetség vezetője elnököl.

A Biroul Federal tegnap este ismét tárgyalta a román-magyar válogatott mérkőzés ügyét. Elhatározták, hogy a román válogatott csapatot hétfőn este állítják össze. Elhatározták továbbá, hogy a mérkőzést nem az újonnan épült CFR stadionban, hanem a nagyobb befogadóképességű ONEF stadionban rendezik. Ugyanezen ülésen elhatározták, hogy győzelem esetén a román válogatott csapat játékosainak fejenként nyolcezer lej prémiumot fizetnek. Előzetlen eredmény esetén háromezer, vereség esetén, de a csapat szép játéka mellett személyenként ezer lej a prémium.

Budapest, szeptember 25. A Magyar Labdarugók Szövetsége döntött az október 4-i bucuresti román-magyar válogatott mérkőzés játékvezetője ügyében. Az elnökség az ajánlott Hagiopulos görög, Vasilevics jugoszláv és Langenus belga játékvezetők közül utóbbit választotta. Ismeretes, hogy Langenus pár nappal ezelőtt levelet intézett a román szövetséghez, amelyben örömeinek ad kifejezést afelől, hogy a szövetség őt is kombinációba vette és azt írta, hogy amennyiben a magyar szövetség őt elfogadja, készséggel vezeti a mérkőzést. Így a mérkőzésnek Langenus lesz a vezetője.

A Phönix Magyarországon

Bucuresti, szeptember 25. (Az Uj Kelet tud.) A futballszövetség elnöksége a következő nemzetközi mérkőzéseket engedélyezte: Október 4-én Aradon AMEFA—Szeged FC. Október 6-án Aradon AMEFA—Budapest kombinált.

Október 4-én Oradean Oradea—Budapest kombinált.

Október 24-én Phönix—Nyiregyháza.

Október 25-én Debrecenben Phönix—Debrecen.

A Haggibor tornaszakosztálya október 1-én kezd meg újból működését ezuttal is a református gimnázium tornatermében. A beosztás is az eddigi maradt: este 6-tól -8-ig fiúgyermek, 8-tól felnőttek. Beiratkozni a tornaórák alatt a tornateremben lehet. Gyermekbeiratása alkalmával a szülők jelenléte szükséges.

A Haggibor futballcsapata vasárnap kezd az őszi bajnoki szezon. Első mérkőzését délután 11 órai kezdettel a sporttelep melletti kispályán a Napoca ellen játszta. Az átszervezett futballcsapat komoly játékerőt képvisel, a vezetőség jó szereplést vár.

Fellebbezték a CAO. A CAO a Nemzeti Bajnokság bizottságának döntése ellen, amely a Gloria—CAO mérkőzés két pontját a CAO híftői meg nem jelenése miatt a Gloriának ítélte, fellebbezést nyújtott be a szövetség intézőbizottságához. Az NBB határozata egyébként nagy elkeseredést keltett Oradean s nagy igazságtalanságnak tartják a két pont odaitelését a Gloriának.

Méisl Hugó végleges csapata a vasárnapi osztrák-magyar mérkőzésre ez: Zöhrer—Sesta, Schmaus—Adamek, Hoffmann, Nausch—Riegler, Stroh, Sindelar, Binder, Fuchsberger. A csapatban két Austria játékos van, a balszélső linzi amatőr.

A forgalmazó törvény magyarul Dr. Mandel Forditó Irodában Cluj, Memorandumul 24. Ára 60, vidékre 70 lej (bélyegben).

A legkitünőbb, legolcsóbb, legizlésebb vegetárius ételek, valamint legfrissebb cukrászsütemények, gesztenyepüré, disztorta, teásütemények ADLER-nél kaphatók. Regele Ferdinand 22, I. emelet, balra.

A modern francia illatszerészet legnagyobb sikere a

L'AIMANT DE COTY

és ezt minden vevőknek rendelkezésére bocsájtjuk, teljesen INGYEN!

Csak rövid ideig — szeptember 20-ától kezdődőleg — minden egyes eredeti COTY puder dobozban benne lesz egy üveg ebből a parfümből, mint INGYENES ráadás.

EREDETI COTY-PARIS-KÉSZÍTMÉNYEK

1 doboz ára 130 Lei

SZÍNHÁZ-FILM

Ma este a Pármai hercegnő bemutatója

Párizuzamosan a Hamlet előkészületeivel érett meg előadhatóvá Szilágyi Ferenc és Dolecskó Béla nagyoperettje, a Pármai hercegnő. Gróf László rendezésében és a legjobb szereposztásban kerül ma este először színre a Pármai hercegnő s ez az előadás az első operettbemutató lesz. A Pármai hercegnő a múlt szezon legnagyobb budapesti operettsikere volt s a mi színházunk példátlan áldozatosággal hozza színre ezt az új operettet. Gyönyörű új kosztümök, pazar, gazdag díszletek, modern táncok egész sorozata a Pár-

mai hercegnő. Dolecskó Béla az operett zene-szerzője kitűnő muzsikát szerzett a friss, egészséges humorral teli operetthez. A főszerepeket Solymosán Magda, Stefanidesz Il, Miklóssy Margit, Czopán Flóri, Jenei János, Fülöp Sándor, aki ebben az operetben mutatkozik be a közönségnek, Tompa Sándor, Csóka József, Rajnai Sándor játsszák. A zenekar Schreiber Alajos vezényli. A Pármai hercegnő vasárnap, hétfőn és kedden este is színrekerül.

Szombat és vasárnap délutáni előadások

Szombaton délután 5 órakor a múlt szezon egyik legnagyobb vígjátéksikere a Méltóságos asszony kerül színre olcsó helyárakkal. Vasárnap 3 órakor a Hajduk hadnagyát ad-

ják ugyancsak olcsó helyárakkal, míg vasárnap 6 órakor a Hamletnek lesz a harmadik előadása.

A SZÍNHÁZ HETI MÜSORA:

Szombat d. u. 5: Méltóságos asszony. (Olcsó helyárakkal.)

este 9: A pármai hercegnő. (Szilágyi és Dolecskó nagyszerű táncos operett-újdonysága, Gróf László rendezésében, Solymosán Magda, Stefanidesz Il, Miklóssy, Czopán, Jenei, Tompa, Csóka felépésével. Fülöp Sándor szerződött tag bemutatkozása. Új díszletekkel. Premier bérlet 2. szám.)

Vasárnap d. u. 3: Hajduk hadnagy. (Olcsó helyárakkal.)

d. u. 6: Urilány. (Huszonkettedszer.) este 9: A pármai hercegnő. Rendes bérlet 2. szám.)

Hétfő fél 9: A pármai hercegnő.

Kedd d. u. 5: Érettségi. (Olcsó helyárakkal.)

este fél 9: A pármai hercegnő.

Szerda fé 19: Szent Johanna. (Bernerd Shaw világhírű színháti, ragyogó, korhű díszletekkel és jelmezekkel. Rendező

Kádár Imre. — Fényes Alice, Kovács György, Tóth Elek, Tompa Sándor, Forgács Sándor, Borovszky Oszkár, Lantos Simon György, Nagy István, Deésy Jenő, Fülöp Sándor, Csóka József a főszerepekben.)

A ROMAN OPERA MÜSORA:

Vasárnap, szeptember 27: Bocma. (Matiné. G. Augustin szopránnal.)

Hétfő, szeptember 28: Faust. (V. Gręteiu szopránal.)

Szerda, szeptember 30: Traviata. (V. Gręteiu szopránal.)

Péntek, október 2: Cárevics. (Premier.)

ROYAL MOZGÓ MÜSORA:

Még csak pár napig! A filmgyártás diadala, a francia film büszkesége! Mayerling. Charles Boyer, Danielle Darrieux világszágere. Magyar feliratok!

Vasárnap délelőtt 11.20 órakor matiné előadás mérsékelt helyárakkal: Mayerling. Minden héten a legfrissebb Fox világhírű adó a legaktuálisabb eseményekkel.

EDISON MOZGÓ MÜSORA:

Műsorok műsora! 3 film! Mindhárom román és magyar felirattal: I. Az áruló. Nagy dráma. Victor M. Laglen. II. Elcsérelt menyasszony. Vigopperett. Anny Ondra, Adolf Wohlbüch. III. Journal. Helyárak: 9 és 13 lej. Kezdet: 3, 6, 9 órakor.

APRÓ HIRDEZÉSEK

Keresünk azonnalra francia nyelvszakos tanárnőt

felsőbb osztályok korrepetálására. Ajánlatokat fizetési igények megjelölésével kér

Schwarz Menyhértné zsidó leány internátus

ORADEA, Str. Ep. Ciorogariu 3.

Kertes házban egy és két szoba konyhás lakások kiadó. Ugyanott parkettes butorított szoba különbejárattal kiadó. Megtekinthető Bratianu 45. 11—1-ig, d. u. 3—5-ig. Gombos.

— Megérkeztek a legújabb párizsi és bécsi modelljeim. Löwy Jolán női divatszalon Cluj, Regele Ferdinand 6. Emelet.

Középiskolai, esetleg elemista tanuló korrepetálását vállalom. Regele Ferdinand 107, földszint, utolsó ajtó.

Zenkonzervatóriumot végzett fiatal nő zongoraórákat ad. Str. Grigorescu 76. szám.

Urak és hölgyek figyelmébe! Szörmebundák javítását, átalakítását, kabátok szörmezését és bélelését jutányosan vállalja Veress, szücs, fost Szántó Cluj, N. Iorga 2.

Csillár, csőfogas a készítőnél. Grünwald Jakab fémpari üzeme C. Decebal 23.

Paplan, matrác, párna saját készítménynek legolcsóbban, nagy választékban „Trousseau” kaphatók Cal. Marechal Foch 10. Toll tisztítását, paplan, matrác átalakítását olcsón vállalom.

Középiskolások tanitana ellátásért is román anyanyelvű egyetemista. Naftalison, Str. Vladimirescu 16/a, földszint.

Perfekte deutsch-rumänische Korrespondent, für Stundenarbeit wird gesucht. Offerte unter „Sofortige Eintritt” bei der Administration des Blattes.

Egyetemi hallgató, perfekt román, magyar, francia, vállalja elemi és középiskolai tanuló oktatását és korrepetálását, szerény feltételekkel, esetleg koszt és lakás ellenében. Megkeresések kiadóhivataltba „Gyakorított instruktor” jellegre.

Garconier kapualatti bejárattal kiadó Gojdu 2. neolog zsidó templommal szemben.

Szigoruan vallásos, komoly zsidónő keresetek vidékre egyedülálló öreg urhoz, főzés és összes háztartási teendők ellátására. Ajánlatok Krausz Martin Giulus, posta Ogra de Mures, Jud. Tarnava Mica küldendők.

Fiatall borkereskedőség állást keres azonnalra Fisch József Sacueni, jud. Bihor.

Jó referenciákkal bíró 29 éves állásban lévő divatárus állást cserélné, esetleg benősülne jobb családba. Leveleket „Textiles” jellegre a kiadóba kér.

Jó megjelenésű 28 éves fiatalember keres házasság céljából, komoly, intelligens leány ismeretségét. Csak teljes című, esetleg fényképpel ellátott levelekre válaszol, diszkreció mellett „Villanyzerelő” jellegre a kiadóba.

25 éves, vagyonos földbirtokos nőül venne egy művelt és háziasan nevelt urleányt 200.000 lej hozománnyal. Bővebbet „Mirea” házasságközvetítő irodánál, Cluj, Regele Ferdinand 116.

Ajándéktárgyak legolcsóbb beszerzési forrása: (porcellánok, nippel, festmények és képek) „Pax” Cluj, Cal. Victoriei 6. sz.

Ardeali cserépgyár keres üzemet vezetőt. Csak feltétlen, hosszú gyakorlattal bíró szakemberek jelentkezzenek. Ajánlatok bizonyítvány másolatokkal és referenciák megjelölésével Rudolf Mosse, Bucuresti, Bdul Bratianu 22, „Expert” jellegre.

Ti szentek és hazánkat legújabb zink rátok, ami napján megszólal benetes hangja.

Mindnyájunkat saját halottjaink kinek féltő anyameke, de ime méltótt vérei szántunk telkében és

Mi meghaltunk gyermekek Ered földdarabért, análdoztak. De né tették el reményegész zsidó nép mert a zsidó beorokus küzdelmé

Emlékezzünk, dozzunk emlékeink megváltottak megszűldet, mi pevártuk e megélet, uj zsidó

Az ereci négy sabb és legesodó a nagy próbatéreményét igazol

Ussishkin mo az ereci zsidósáldozott, ez az eja, a harci frontmilyen feleletet

helemi zsidó, szerteszórtan élfrontot, a harco a harc eredményfügg, a helyzete sége tudja meg

Zsidók! Ti ahogy áldozni tudleróni szent kölszággal szemben önmagunkkal meg a jó zsidó ért a földért, a véruket és életi

— Lapunk legpur miatt kedde lenik meg.

— Itthon foly nyait. Bucuresti hirt közölte, utazott és ott királyi udvari mhir nem felel osztályának előnek.

— Aki egész mellett, igyek mérszetes „Feren az a bélműködémestést előmo és a munkaképe ajánlják.

— Strasserné tanítást ugy kezből megkezdte. szint.

”שבת חם סופר”

אנשים נדיבים ומדי בעירנו ונת מקום קבוע והדר למושב תחת הנהלת

דירה וארוחה סורם עצהו”ט. מכתב בקשה ללו בעוד מועד

עשיית. Jesivath Chasar וועד הישיבה.

Mindhárom román I. Az áruló. Nagy Anglen. II. Elcsérült. Beratt. Anny Ondra. Journal. Helyárak: 3, 6, 9 órákor.

zonnalra ivszakos női

korrepetálására. si igények meg- el kér

enyhértne ifernátus

p. Ciorgariu 3.

két szoba konyhá- t parkettes butoro- tal kiadó. Megtekint- 1-1-ig, d. u. 3-5-ig.

ujabb párizsi és bécsi női divaszalon Cluj, Regele.

elemista tanuló kor- Regele Ferdinand 107,

vegzett fiatal nő Grigorescu 76. szám.

elmébe! Szörmebun- sát, kabátok szörme- yosan vállalja Veress, N. Iorga 2.

észitőnél. Grünwald 2. Decebal 23.

saját készítménynek székben „Trousseau“ Foch 10. Toll tisztít- talakítását olcsón vál-

ana ellátásért is ro- nista. Naftalison, Str. zint.

ánische Korrespon- t wird gesucht. Of- Eintritt“ bei der Ad- s.

nő, perfekt román, a elemi és középisko- harrepetálására, sze- eg koszt és lakás el- kiadóhivatalba „Gya- rére.

di bejárattal kiadó emplommal szemben.

omoly zsidónő keres- lő öreg urhoz, főzés ndök ellátására. Aján- ulus, posta Ogra de ica küldendő.

segéd állást keres Sacueni, jud. Bihor.

ó 29 éves állásban eréine, esetleg benő- leveleket „Textiles“

es fiatalember keresi oly, intelligens leány s című, esetleg fény- s választ, diszkrétció jellegre a kiadóba.

dbirtokos nőül venne el nevelt urileányt l. Bovebbet „Mirea“ ánál, Cluj, Regele

esőbb beszerzési for- pek, festmények és Cal. Victoriei 6. sz.

keres üzemezetőt. yakorlattal bíró szak- k. Ajánlatok bizo- s referenciák meg- se, Bucuresti, Bdul jellegre.

HIREK

Jizkor

Ti szentek és hősök, kik elestetek az ősi hazának legújabb harci frontján, emlékezünk rátok, amikor Jomkippur félelmetes napján megszögléltek lelkiünkben a Jizkor dőbenetes hangja.

Mindnyájunknak lelkében mélyen felsír saját halottjának emléke, kinek édesapja, kinek féltő anyja, kinek dédajdó gyermeke, de ime most az ősi hazának kiöntött vérei szántanak friss sebet mindnyájunk lelkében és így szólnak:

Mi meghaltunk fiatalok, öregek, nők és gyermekek Erec Jiszráélért, azért a kis földarabért, amelyért őseink annyi életet áldoztak. De nemcsak ezért a földért veszítették el reményteljes életüket, hanem az egész zsidó népért, a zsidó becsületért, mert a zsidó becsület ma Erec Jiszráél heroikus küzdelmét jelenti a zsidó jövőért.

Emlékezzünk a hősi halottakra és áldozzunk emlékükre, Erec Jiszráél földjének megváltására. Mert a mártírhaltak megszentelték vérükkel az ősi földet, mi pedig a Galutból meg kell váltuk e megszentelt földet, hogy új élet, új zsidó élet sarjadjon belőle.

Az ereci négyezer zsidó a legmagasabb és legcsodálatosabb etikával kiállította a nagy próbát és az első és mai chalucok reményét igazolták.

Ussishkin mondta: „ezalatt a fél év alatt az ereci zsidóság sok vért, életet, vagyont áldozott, ez az egész zsidó nép harci frontja, a harci front élcsapata, a kérdés az, milyen feleletet ad a Hinterland, a tizenhevenyi zsidó, amely az egész világon szerteszórtan él. A Jisru tudja tartani a frontot, a harcot, de a harc kimenetele és a harc eredménye az egész zsidó néptől függ, a helyzetet csak a zsidó nép összessége tudja megmenteni.“

Zsidók! Ti abban a helyzetben vagytok, hogy áldozni tudtok és pénzzel tudjátok leróni szent kötelességeket a vajdó országgal szemben, a magabizáltság napján önmagunkkal való elmerülésben nyilván meg a jó zsidó szívek és áldozatok azért a földért, amely földért festvéreitek véruket és életüket áldozták fel.

Lapunk legközelebbi száma a Jom Kipur miatt kedden reggel a rendes időben jelenik meg.

Itthon folytatja Mihai vajda tanulmányait. Bucurestiből jelentik: Több lap azt a hírt közölte, hogy Mihály vajda Angliába utazott és ott folytatja tanulmányait. A királyi udvari marsall hivatala közli, hogy a hír nem felel meg a valóságnak, a vajda osztályának előadásai október 1-én kezdődnek.

Aki egész nap ott görnyed az iróasztal mellett, igyek reggelként egy pohár természetes „Ferenc József“ keserűvizet, mert az a bélműködést szabályozza, a gyomor- emésztést előmozdítja, a vérkeringést élénkíti és a munkaképességet fokozza. Az orvosok ajánlják.

Strasserné Hermann Katica a zongoratanítást úgy kezdők, mint haladók részére újul megkezdte. Str. Marehal Foch 53, földszint.

ישיבת חתם סופר

ביה

הודעה

בעזרת השי"ת ובחמיכת אנשים נדיבים אצילים מחזיקי תורה ולומדי בעירו ובמדינתנו עלתה בידנו לקנות מקום קבוע בית נכון ונשוא ברב פאר והדר למושב ישיבתנו הרמה העומדת תחת הנהלת רבנו הגאון שליט"א.

הבחורים יקבלו בהאינטרנט דירה וארוחה טובה ובריאה וכל צרכם ומחסורם עשהי"ת. הרוצים להתקבל ישלחו מכתב בקשה עד חג הסוכות הבע"ל ויקבלו בעוד מועד תשובה עפ"י החלטת הוועד. קלוזש יע"א תרצ"ו לפק ה' עשי"ת.

עשי"ת חסאם Sofer Cluj, Str. Bertholot 11. וועד הישיבה.

fejfájás ellen Beretvás parzilla!

Ünnepélyes keretek között felezik le Marzescu szobrát. Bucurestiből jelentik: A kormány összes tagjai és számos liberális parlamenti tag vesz részt vasárnap Iasiban Marzescu szobrának leleplezési ünnepélyén. Nicodim metropolita, Dinu Bratianu, Tatarescu, C. Toma és Oswald Racovitzu polgármester fognak beszélni, majd Dinu Bratianu és a moldovai képviselők és szenátorok tartanak megbeszélést a politikai helyzetről és Moldova szülkségeiről.

B. Bernstein Jolán zongoratanárnő tanítását Str. Elisabeta 16. szám alatt ismét megkezdte.

BUNDÁT

Szörmet, ujat, alakítást a legújabb bécsi és párizsi modellek után figyelemre méltó áron szörmezalomban vehet

WEISZ TIBOR

Cluj, Calea Regele Ferdinand 21. (Farkas Ernő ház udvarán.)

Egy fejlődő hitközség. Ritkán akad, de akkor kétszeres örömmel emlékszünk meg róla. A somcuta-marei hitközségről van szó, amely a háború előtt Ardeal egyik számottevő hitközsége volt. A háborus évek és az azután következő gazdasági depresszió megállította a fejlődést és a megállapodatlan idők a lejtő szélére vitték a hitközséget, úgy szellemileg, mint gazdaságilag. A hitközség nagy adósságokba keveredett és már majdnem a csőd előtt állt, amíg a vezetést dr. Gál Sándor orvos személyében egy új elnök át nem vette. Ha a Halpert Ármín főrabbi nyolcéves működése alatt a hitközségi tagok nagyrésze a régi, konzervatív irányzatra tért vissza és a vallásos szellem oly nagy arányban hódított tért, hogy ma már a chassidikus frakciónak egy külön, saját tulajdonát képező, nagy „Beth-Hamidrasal“ rendelkezik, amelyben csak nagyritkán halkul el a tanulás, illetve a Tóra hangja és a fiatal nemzedék, egy nagyon kevés kivétellel, teljesen a talmud szellemében nevelkedik, úgy a gazdaságiakban való fejlődés a fiatal elnök nevéhez fűződik. Dr. Gál, a nagynevelő megboldogult dr. Goldstein Ármín orvos fia, apja nyomdokán haladva, megtette azt, amire édesapja, a hitközség többibben volt elnöke, egész életén keresztül annyira áhitozott. Rövid másfél éves elnökösködése alatt rendezte a hitközség tartozásait olyannyira, hogy a hitközség ma már semmivel sem tartozik, felemelte a tisztviselők fizetését, a főrabbi lányainak kiházasítására egy nagyobb összeget biztosított, a hitközség összes függő ügyeit rendezte és most, betetőzésül újja renováltatta a már omladozóban lévő régi templomot. Az elnököt a templom gyönyörű renoválásának elvégzése alkalmából meleg ünnepélyben részesítették a hitközség tagjai, akik anyagi képességeiken felüli összegekkel támogatták az elnököt nehéz munkájában és amiért csak dícséret illeti meg őket. „Sabbat-Süve“ beszédének alkalmával a főrabbi az egész hitközség köszönetét tolmácsolta az elnöknek és az összes jelenlevők óvációja közepette további áldásos munkálkodásra buzdította az elnököt. fh.

Aggodalnak a szárazság miatt. Bucurestiből jelentik: Az ország minden részéből aggodalmatkelto hírek érkeznek a szárazságról, amely már hosszú ideje tart. Feltétlenül szükség lenne esőre az ősi aratók és vetések végett. A Cadrilaterben majdnem két hónapja nem esett.

A Törökívés daleylet szüeti mulatsága. A Törökívés daleylet október 3-án, vasárnap este 9 órákor az Albina (v. kereskedelmi és iparkamara) palota összes helyiségeiben szüreti estét rendez. A muláság — a daleylet hasonló mulatságainak kitünő rendezését és nagyszerű hangulatát irmerve — ezidén is nagyszerűnek ígérkezik. Beléptidj 25 lej. Kitünő zene és előrendü büffé mellett a tánc reggelig tart.

Kimutatás a Marpe Lanefes Egylet 1936 év augusztus havi működéséről. Kiosztott 600 ebéd, 180 liter tej, 12 liter bor. Bevételek: 600 ebéd a 25, 15.000 lej, tagdíjakból 6180, betegek hozzájárulása 1000, ebédek megváltása 165, e havi hiányért 1636. Összesen 23.918 lej. Kiadások: Kiosztott ebédek értéke 15.000 lej, ételhordásért 2682, igazg. költs. 1000, jutalékokra 1232, konyhai kiadások: főzés és tej 1715, tejszámia városi betegeknek 364, segélyek városi betegeknek 1938 lej. Összesen 23.981 lej. Dr Rosenfeld Salamonné elnök, Mózes Elek titkár.

Elegáns Szép Olcsó
Az ujonnan megnyilt
„FEMINA“
Női, leányka téli és átmeneti kabátok, valamint eszkluzív szövetek nagy választékban.
CLUJ, Str. Memorandului 1.

Orvosi hír. Dr Anca Emanuel v. párizsi és cluji egyetemi tanárság, gyomor-, máj-, epe- és bélspecialista, hazatérve, rendeléseit megkezdte Str. N. Iorga 2 alatt. Rendel délután 3-7-ig. Röntgen diagnosztikai laboratórium. Modern dietetikus kezelés.

Öhlmacherné Hellmann Magda okl. francia nyelvtanárnő tanításait megkezdte. (Str. Calugaritelor 1. sz.)

Orvosi hír. Dr Vitányi László v. párizsi kórházi asszisztens fogad belgyógyászati betegeket rendelőjében Str. Memorandului 8 sz. alatt 11-12; 3-5-ig. Röntgenvizsgálatok rendelőjében, valamint a beteg lakásán.

Szép asszonyok hü barátja a LYSOFORM! Használjon valódi LYSOFORM-ot, hogy megszabaduljon a örökös féléletől, a rettegést következményektől, hogy védekezhesen a kellemetlen meglepetések ellen, akadályozza meg a fertőzést, a baktériumok, a nem kívánatos csirák meglepedését. Nyugtassa meg magát rendszeres és idejében alkalmazott valódi LYSOFORM öblítésekkel. A biztos hatású és megbízható LYSOFORM csak zárt üvegekben valódi, kimérve nem kapható.

Orvosi hír. Dr Bródyné dr Krausz Bella fogorvosnő, szabadságáról visszatérve, rendeléseit újra megkezdte Regele Ferdinand ut 30 szám alatti rendelőjében.

Milyen legyen a hó hajapolószert? A jó hajapolószerek tartalmaznia kell mindazon tápanyagokat, amelyek a fejbőr erősítésére és a hajszál növekedésének és megmaradásának biztosítására nélkülözhetetlen. Ha ez a szer a fejbőr pórusaiba beszívárog, onnan az érhálózatba kerül, a vérkeringés folytán tovább jut é száltal a fejbőrnek biológiai fejlődésképeségét fokozza. A fejbőr egészségétől függ a haj növése. Ezeknek a követelményeknek felel meg a Tarpan hajcsépp, modern hajapolószert. Megszünteti a fejbőr körpásodását, megóv a hajhullástól. Hőigyeknél nem ronjtja a tartós hullámot. A Tarpan hajcsépp nem hajviz. Két hónapra elegendő Tarpan hajcsépp ára 117 lej. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és illatszertárakban.

UJ! UJ!
A most megnyilt
„ILEANA“
angol és franc'a női dival szalón
eredeti párizsi és bécsi modellek után készíti a legegységesebb toalet- teket. Calea Regele Ferdinand 30. II. Tel. 5-85. Vidékre azonnali próba.

Impotencia főbbé nem létezik

Mint minden más téren, úgy az impotencia kezelésnél is az orvostudomány nagyon sokat haladt.

Eddig csupán különböző izgatószeret ismertünk, amelyek azonban csak egyetlenegyszer gyakoroltak hatást, a szervezetben levertséget idézve elő, annyira, hogy képtelen újra erőre kapni.

Az orvosok ezekből mást kerestek, még pedig egy olyan gyógykészítményt, amely az impotenciát közvetlenül annak okaira történő hatása által gyógyítsa.

Ezt a képességet a legtökéletesebb módon a Reton-tabletták bírják.

Reton hatása már a kezelés harmadik napján érezhető. Ettől a pillanattól kezdve a férfi olyan mértékben tudja megőrizni újra visszanyert szekszualis erőt, amennyire be-tartja azokat az utasításokat, amelyek a RETON-pasztilákat tartalmazó tubusokhoz vannak mellékelve.

A kezelés napi 3 tablettából áll. Egy tubus 25 tablettát tartalmaz és ára 98.— lej.

Kapható az ország összes gyógyszerárái-ban és drogériáiban.

Hamlet

— Evadnyító előadás a Magyar Színházban —

A Magyar Színház igazgatósága nagyon helyes érzékekkel és a klasszikus drámairodalom iránti tiünető megbecsüléssel Shakespeare egyik legszebb, legmélyebb tragédiáját: a Hamlet előadásával nyitotta meg ezévi sze-zónját.

A mélyen érző, mélyen gondolkodó dán királyfi tragédiája — leszámítva a korszerű külsőségeket és a szenvedélyek korszerű tul-tengését — még ma is olyan eleven életet sugárzik, annyi mély gondolatot és ember- ismeretet szóllaltat meg, annyira modern, hogy mellette szégyenkezve bujhatnak el az összes napjainkbeli szinpadipari alkotások.

A színház ambiciózus, kiváló rendezője: Kádár Imre dr mindent megtett, hogy a shakespearei tragédiát korhü és mégis ere-deti felfogásban hozza ki. Ha ez nem mara-dékitalanul sikerült neki, ugy ennek semmi- esetre sem szubjektív az okai, hanem tár-gyiak: a színház személyzete és kellektára még ma sem olyan teljes, hogy minden zök- kenő nélkül tudjon lepergetetni a riválidák előtt egy shakespearei tragédiát, a maga sok- réti hangulatával, rengeteg szereplőjével, idő és térbeli egység nélküliségével.

A statiszták, a mellékszereplők gyenge kosztümözása, az összjáték, a mozdulatok, gesztusok egyes hiányosságai, vagy stilszerű- lenségei zavarólag hatottak, sőt zavarólag hatottak a mellékszereplők kvalifitásiányai is. Ettől elteltintve azonban: az idő és térbeli egységítés szinpadtechnikai megoldása, a diszletek izléses és korfostó erejü összeáll- tása, avatott kezelekre vallott.

Hamlet szerepét Lantos Béla játszotta, a várakozáson felül elfogadhatóan. Kitérésai kevésbé sikerültek, de a gyönyörű lírai része- ket elég finomsággal és belső meghatottsággal interpretálta.

Az előadás legnagyobb élménye Fényes Alice játéka volt. Oféllája feledhetetlen, megrázó, bensőség átél tragikummal fogta meg a lelkeket: egy nagytehetségü, csodálatos rezonáló képességgel megáldott színészno megnyilatkozása volt.

Borovszky Oszkár a király, Harmath Jolán a királyné szerepében adta tehetsége legjavát. Pompás volt Gróf László a színészkirály szerepében, ez az „operettszínész“ egyike a ki- sebségi szinpadok legkiválóbb drámai histriónak.

Forgács Sándort örömmel láttuk viszont a színház szinpadján. Horatiót játszotta a töle megszokott komolysággal és elmélyültséggel. A színészkirályné szerepében feltűnt a szin- ház ujonnan szerződötetett színésznoje: Fel- szeghy Jolán. Meleg, altszinezetti hangja be- hízegő, szépen hangsúlyoz.

Rosenkranzot Deésy Jenő, Guildensternt Csengeri játszotta nagyon jól. A kisebb sze- repekben említésreméltó teljesítményt nyuj- tottak: Nagy István (Laertes) és Wojticky Elvira. Kitünők voltak, mint mindig: Tompa Pufi a sirásó, Csóka József Polonius szerepé- ben. Ez a két kiváló színész mindig új, min- dig igaz és eredeti tud lenni. Tóth Elek az öreg Hamlet király szellemét „testesítette“ meg. Talán nem volt elég szellemesü, ami azonban nem az ő hibája, — a rendezésnek kellett volna szellemesübb beállításról gon- doskodni.

A megnyitó előadást zsufolt ház nézte vé- gig és mindvégig feszült figyelemmel kísérte a dán királyfi megható tragédiáját. (s. l.)

UJ KELET Legújabb hírek

A délamerikai államok genfi képviselői készek elismerni a burgosi zendülő-kormányt?

Toledo közeli elestét jelentik a zendülők, a kormány viszont nagy sikereket jelent. Vízrel árasztották el a kormánycsapatok a Tage völgyben harcoló zendülőket. Bilbaóban a helyzet változatlan

A spanyol polgárháború frontjain mindkét fél döntő harcokra készül. A zendülők állandóan Madrid, Toledo és Bilbao közeli elestét, vagy ostromát harangozzák be egyre fantasztikusabb jelentésekben, amelyeknek ténybeli valóságuk azonban fogyatékosnak látszik.

Mai sevillai jelentés például arról ad hírt, hogy a zendülők repülői manifesztumokat dobáltak le az Alcazara és további ellenállásra buzdították társaikat, holott az összes távirati irodák egybehangzó jelentése szerint a kormánycsapatok tegnap végleg elfoglalták az egész toledói Alcazart és a zendülők ellenállását végleg megtörték.

A zendülők hasonló jelentései problematikusabbak, többi jelentéseik szavahihetőségét is. E jelentések ma arról szólnak, hogy a zendülők a talaverai fronton folytatták előnyomulásukat Toledo felé és hogy a város eleste küszöbön áll. (Madrid eleste a polgárháború kitérése óta már legalább tízszer állott küszöbön!). Az északi fronton viszont Mola tábornok Bilbao felé menetel.

Szemban a zendülők jelentéseivel, a madridi kormány a maga sikereiről ad számot. A hadügyminisztérium jelentése szerint az alberchei zsilipek megnyitása által a kormánycsapatok olyan áradásokat okoztak, amelyeknek következtében a zendülőket valószínűleg sikerül kiűzni a Tage völgyéből. Egy zendülő csapatot az áradó víz megsejtette a Tage egyik kiszáradt mellékfolyója medrében és számos zendülő katoná halálát okozta.

Nagy sikereket jelent a kormány

A katalán kormány jelentése szerint a zendülőket, akik Zaida falunál kíséreltek meg támadást visszaverték. Huescát bombázták a kormány repülői és Quintonál 2000 zendülőből álló hadoszlopot tizedeltek meg. Bilbaóban a helyzet változatlan, a lakosságot nem aggasztja Mola tábornok azon fenyegetése, hogy bombázzni fogja a várost pénteken délután 1 órakor. A hatóságok cáfolják a hírt, hogy Santander kikötője alá lenne aknázva. Egy kormánycsapat meghódította a Jirondo és Mororo hegyeket. A déli fronton a zendülőket megfutamtították az Alcazar mellől. Cordovát bombázták és több középületet felgyújtottak a kormány repülői.

Ha a madridi kormány genfi képviselője agresszív volna...

A Le Matin genfi jelentése szerint tegnap későn este a délamerikai államok delegátusai értekezletre ültek össze. Hat ezek közül értesre adta, hogy kormányuk készek elismerni a burgosi kormányt. Ezt a határozatukat azonban csak abban az esetben nyilvánítanák ki a Népszövetség előtt, ha a madridi külügyminiszter igen agresszív lenne beszédében. Ez esetben a délamerikai államok képviselői elhagynák az üléstermet, ahol csak a montevideói kormány képviselője maradna benn, hogy válaszoljon.

Fegyverrendelések a madridi kormány számára Belgiában

A belga lapok élénken foglalkoznak a Huerta-esttel. Mint ismeretes, egy Huerta nevű spanyol kapitány az anverszai vonatban elvezetett egy aktafűtőt, amelyben a hatóságok olyan iratokat találtak, amelyek szerint Belgiában fegyverrendeléseket eszközöltek.

Zongorahangolást, javítást, politurozást, szálitást szakszerien végez: TRISKA

oég, a Román Zeneakadémia, a Magyar Zene-konzervatórium és a többi intézetek hangolója, javítója

CLUJ, Strada Saguna 14. Telefon 419

zöltek a madridi kormány számára. Így megállapítást nyert, hogy egy tongresi öntőműhelyben titkos gránátgyár működik. Kiderült az is, hogy eddig 7500 gránátot szállítottak le egy ötvenezres rendelésből. A gyárat azonnal bezárták.

Delvigne, a szocialista párt főtitkára, akinek neve kapcsolatba került az ügygel, tegnap nyilatkozott a Le Peuple című lapban, amely szerint mindent megtett a spanyol köztársaságiak érdekében és sajnálja, hogy nem tehetett annyit, mint más országok ügynökei tesznek a zendülők érdekében.

A zendülők jelentései

A német távirati iroda jelenti San Juan de Luzból, hogy a kormány frontját több ponton visszaszorították, úgy hogy Huescán a kormánycsapatok által való bekerítése veszélye elhárult. Mola tábornok csapatai

elfoglalták Arechavella falut, 38 kilométernyire Bilbaótól. A többi zendülő hadoszlop a Lilite és Vizcaya magaslatokon lévő hadállásokat erősítik meg.

A nyugati és Madridtól délre eső fronton a zendülők folytatják előnyomulásukat és a Toledo felé közeledő hadoszlopok a Guadarrama-folyó alsó folyását követik. A zendülők előérsei ma éjjelkor 16 kilométernyire jutottak Toledóhoz. Franco tábornok csak általános hadmozdulatokat végez.

Sevillai jelentés szerint a kormány ellen-támadást kísérelt meg a toledói fronton, de visszaverték őket. Az Alcazarba zárkózott nemzetiek további ellenállást tanúsítanak. (?) Repülők által élemezik őket és látják el municióval. A talaverai fronton a zendülők folytatták előnyomulásukat.

Estramadurában a zendülők elfoglalták Espejot és Higuerrát.

Orvosa segítségével meggyilkolta dussz gazdag nagyapját egy bucaresti fiatal ember

Bucuresti, szeptember 25. Tegnap borzalmas büntényt követtek el Bucaresti Serban Voda külvárosában. Egy Gavriela Butica nevű nagybirtokost megölt Dumitru Zambrea unokája, dr. Sergiu Maior, az öreg kezelőorvosa segítségével. Zambrea

megakarta szerezni nagyapja vagyonát. Megegyezett a doktorral, hogy látogatásai alkalmával adjon mérget az öregnek. Ez meg is történt és az öreg a napokban meghalt. Zambreat letartóztatták, a gyilkos orvos azonban eltűnt.

A város legnagyobb művészeti eseménye!

MAYERLING

Rudolf trónörökös CHARLES BOYER
Vetsera Mária bárónő DANIELLE DARRIEUX
Ferencz József JEAN DUX
Erzsébet császárnő GABRIELLE DORZIAT

Még csak néhány napig! Magyar feliratokkal!

Vasárnap d. e. 11.20 órákor matiné előadás mérsékelt helyárrakkal: MAYERLING.

Titulescu állapota fokozatosan javul

Nem szabad látogatni a nagybeteget

Saint Moritz, szeptember 25. (Rador.) Tegnap este 21 órakor Titulescu kezelőorvosai a következő közleményt adták ki. A vérállapotának és a beteg általános állapotának javulása állandó. Minden látogatás tiltva van. Ruppenner, Ciuca, Rohr, Brustlein, André és Radulescu professzorok.

legutóbb kiadott orvosi bulletin kedvező, állapotot látják meg a Tempo és Capitala. Ennek dacára Titulescunak kezelőorvosai teljes pihenőt írtak elő.

Ma délután 13.25 órakor a következő jelentést kaptuk: Titulescu igen nyugodt éjszakát töltött és jól étkezett.

Ma délután 15 órakor Abramy professzor St.-Moritzba érkezik, hogy megegyezzen megvizsgálja Titulescut. A mai érvizsgálat eredménye csak késő este lesz ismeretes.

Izgalmas tárgyalások lesznek a nemzeti parasztpárt ma délelőtti elnöki ülésén

Maniu Bucarestibe utazott

Bucuresti, szeptember 25. Tegnap délután Mihalache megbeszélést folytatott Madgearuval, azután meg Costachescuval. A végrehajtóbizottság ülése szombaton délelőtt 10 órakor kezdődik. Azt megelőzőleg az ardeali vezetők megbeszélést tartanak a Boulevard-szállóban Maniu jelenlétében. Állásfoglalásuk felett fognak dönteni, — írja a Curentul. Ma este az ökiráltságbeli pártvezetőségi emberek ülnek össze. A Curentul értesülése

szerint a végrehajtóbizottság ülésén nem fognak a párt belső helyzetéről vitázni, hanem csupán az általános politikai helyzetről tárgyalnak majd, amely radikális változásra ment keresztül az utóbbi időben. Mihalache hosszu exposéét fog tartani az általa szükségesnek tartott megoldásokról. Maniu, aki tegnap este néhány személyes barátjával elutazott Clujról, ma reggel érkezik a fővárosba.

Cholesterin tartalmánál fogva: feloldja a fejbőrre felrakódó zsíradékot, fertőtleníti és táplálja fejbőrt, megszűnteti a korpázt és így

előmozdítja a haj növekedését

A hajnak kellemes tapintatot, fényt és illatot kölcsönöz.

Kisgyermek hullájára bukkantak a parasztlak Apahida községben

Cluj, szeptember 25. Tegnap délután több apahidai parasztlakban jelent meg a csendőrlaktanyán és jelentést tettek arról, hogy a falu határában az egyik kútból egy kisgyermek holttestét húzták ki. A csendőrség azonnal beindította a nyomozást és egyúttal értesítette a clujai ügyészséget is, ahonnan Pop Maxim szolgálatos ügyész szállott ki a helyszínre, valamint Daniela Muresan szolgálatos tiszt a rendőrségtől. A nyomozó hatóságok remélik, hogy rövidesen sikerül megállapítani a gyermek személyazonosságát és meg lehet találni majd a gyermek anyját is, aki a gyermek haláláért valószínűleg felelős.

LEGUJABB SPORT

Délután 3 órakor kezdődik vasárnap az AMEFA—Universitatea mérkőzés

Cluj, szeptember 25. (Az Uj Kelet tud.) Az egyre rövidülő napok miatt a Nemzeti Bajnokság bizottsága elrendelte, hogy a vasárnapra kitűzött mérkőzéseket délután 3 órakor kezdjék. Így az Universitatea—AMEFA mérkőzés délután 3 órakor kezdődik. A vasárnapi részletes program egyébként a következő:

Kispálya: Reggel 9 órakor CMSC—Gelu bajnoki, 11 órakor Haggibbor—Napoca bajnoki, délután 1 órakor Unirea—Echo bajnoki, 3 órakor Haggibbor—CMSC ifjúsági bajnoki.
Nagypálya: Reggel 9 órakor Avram Iancu—Reuniunea bajnoki, 11 órakor CFR—UEC Nemzeti Bajnokság C), délután 1 órakor Universitatea—Reuniunea ifjúsági bajnoki, 3 órakor Universitatea—AMEFA Nemzeti Bajnokság A), határőrök Catona és Stanciu.

A bucaresti nemzeti teniszbajnokság férfipáros számát a Schmidt—Caraluis pár nyerte 6:3, 6:2, 6:2 arányban a Réti—Hamburger párral szemben. A férfiegyes döntőjét ma játsszák.

CENZURAT

16. Telefon: 2-6
Havonta 110, né
évre 600, egész
félre: Havonta
félre 12, egész
döntések díjazásá
"KELET" az erd
óság egyetlen
Öbkeinek utány
rás megjelölés

A suttagók

Prágai forrás vezet felhívására is megjelent. re, az 1914-ben 4 tünő természetbe vonatkozik. Az utóbbi időben — hangzik a be- terjesztések Hér amelyek alkalma tyét és családta bitsák. Azt híres akinek németsege re jut, nem volt költőnek a hamb Ernst Löns, fél resztények szöv magát a tagok le tatásul közhírű családutató in Hermann Löns á A tény leszűgyélmzettel méletlen büntetés

A bucaresti igazgató és ügyvéd ünnepe

Az őszi ünnepe kaptunk. Az egy napilag hasábjait ménynek könyve különböző körében gyalnak, hogy t bucaresti Libros részény hitre tá tanár, feleségét elhagyták a zsidó templomban gör vici a keresztés felesége Mária, és Helen névvel gimnáziumot né ros spanyol zsid városi zsidó ifju ta. A Libros m géikus egyháza. Sanelveici át általános feltün a zsidó hitelhag vici basarabial vére a General gatója szintén t Chisinauban tar Clujon az ün ügyvéd áttérésé Ncvét nem ir amugyis mindé feleségének m ismét személyi zongoraművészt niktus zsenkar gorázott. A fél református val győződésünk, h féle szempontb tért családot, m sem, mely a jö ni az egyébké Hogy lapunk esetet mégis m megjelölésből közvélemény t gthen és átté ritett emberek lepetés, hiszen dóság óriási keretét erősít gait a lehetősé körülmények módja, hogy v vallásra térje sithető: regén értelme men soknak, arra országi helyz úgy kiforgat mint a híthie németek éppu szorulnak, ni ban ez a kit Az ország z oszt, se nem és családja v milyén felek sát.